

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2026

İÇİNDEKİLER

1. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI	9
1.4. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	9
1.5. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELERİ	12
TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1)	12
1. ÜNİTE: DİNİMİZ İSLAM	12
2. ÜNİTE: HAYATIMIZ İBADET	16
3. ÜNİTE: İSLAM ÖLÇÜLÜ OLMAMIZI İSTER	20
4. ÜNİTE: İSLAM'LA DEĞERLENEN HAYATIMIZ	24
TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 2)	28
1. ÜNİTE: RABBİMİZE YÖNELMEK	28
2. ÜNİTE: GÖZÜMÜZÜN NURU NAMAZ	32
3. ÜNİTE: MÜSLÜMAN KUL HAKKINI GÖZETİR	36
4. ÜNİTE: İSLAM'I TEMSİL EDİYORUZ	41

1. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu çerçeve doğrultusunda, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda beceri temelli bir anlayış benimsenmiş ve öğrencilerin bütüncül gelişimi hedeflenmiştir. Bu çerçevede Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı; birey, toplum, doğa ve konu alanı özelinde mevcut ihtiyaçların karşılamayı amaçlamaktadır. Dinimiz İslam, Hayatımız İbadet, İslam Ölçülü Olmamızı İster ve İslam'la Değerlenen Hayatımız birinci seviyenin; Rabbimize Yönelmek, Gözümüzün Nuru Namaz, Müslüman Kul Hakkını Gözetir ve İslam'ı Temsil Ediyoruz ikinci seviyenin ünitelerini oluşturmaktadır. Ayrıca her iki seviyede Allah'ın (cc) güzel isimleri ele alınarak öğrencilerin Yüce Allah'ı doğru tanımaları ve dua bilinci kazanmaları amaçlanmaktadır. Bu ders ile elde edilecek bilgi ve becerilerin günlük hayata yansıtılmasının yanı sıra Müslümanlığın gerektirdiği temel bilgi ve eylemleri de kapsayacaktır. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı, bu yönüyle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin huzurlu insan, huzurlu aile ve toplum ile yaşanabilir çevre idealine katkı sağlama amacını gütmektedir.

Planlı, dinamik ve döngüsel bir süreç olan program geliştirme çalışmaları, ihtiyaçların düzenli olarak değerlendirilmesini ve öğretim programlarının bu kapsamda sistematik bir şekilde güncellenmesini gerektirmektedir. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı dikey ve yatay programlar dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu kapsamda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programları incelenmiş; tekrara düşülmemesine ve bağlantılı içeriklerin sunulmasına özen gösterilmiştir. Bu yönüyle mevcut ihtiyaçların karşılanması hedeflenirken tekrara düşülmemesine önem verilmiş ve sade bir içerik çerçevesinin oluşturulması amaçlanmıştır.

Öğretim programında uygulamaya dönük, araştırma ve sorgulamaya dayalı bir yaklaşımla öğrencilerin, sunulan konularda derinleşebilmesi ve kendi öğrenmesini yönetebilmesi hedeflenmiştir. Programda; eğilimler, beceriler arası ilişkiler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ve değerlerin hedeflenen öğrenme çıktıları sunulan içerik çerçevesiyle ilişkili şekilde işletilmesine özen gösterilmiştir. Bu bağlamda öğretim programında ilişkilendirilen değerler de programın önemli bir parçası olarak ele alınmıştır. Bu değerler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde tanımlanan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi doğrultusunda işletilmiştir. Bu çerçevede öğrencilerin sağlıklı bir kişilik yapısı inşa etmesi hedeflenmektedir. Ayrıca öğrencilerin kişisel anlamda tekâmül etmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin yaşadıkları topluma sosyal açıdan uyum sağlamaları da önemsenmektedir. Bunun yanında fiziksel çevreleriyle etkileşim kurabilmeleri hedeflenmiştir. Tüm bu unsurlar doğrultusunda öğrencilerin bütüncül gelişimi amacı güdülmüştür.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde kavramsal beceriler ve alan becerileri, öğretim programlarında hedeflenen öğrenme çıktılarının temel bileşenleri olarak ele alınmaktadır. Kavramsal beceriler; bireyin soyut ve karmaşık düşünce süreçlerini anlamlandırarak bunları somut eylemlere dönüştürebilmesini sağlayan zihinsel süreçlerin ürünleri olarak tanımlanmaktadır. Alan becerileri ise kavramsal becerilerin, belirli bir disipline özgü bilgi, yöntem ve uygulamalarla bütünleşmesi sonucunda ortaya çıkan ve ilgili alanın gerektirdiği yetkinlikleri ifade eden becerilerdir. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme çıktıları oluşturulurken ilgili içerik çerçevesi ve gereksinimleri doğrultusunda kavramsal beceriler veya alan becerilerinden yararlanılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- (1) Kur'an ve sünnetin hayatlarındaki yerini özetlemeleri,
- (2) Niçin inandıklarıyla ilgili Kur'an-ı Kerim meallerine başvurmaları,
- (3) Mümin kimliği hakkında müşahade etmeleri,
- (4) İbadetle ilgili öğrendiklerini hayatlarına yansıtmaları,

- (5) İbadetin temel ilkeleri konusunda analitik düşünceleri,
- (6) İbadetin hükümlerini mukayese yapmaları,
- (7) Mahremiyette ölçü konusunu müşahade etmeleri,
- (8) Kardeşlikte ölçüyü idrak etmeleri,
- (9) Tasarrufta ölçüyle ilgili Kur'an-ı Kerim meallerine başvurmaları,
- (10) Müslüman'ın iradesine sahip çıkmasını ve onu bilinçli biçimde kullanmasını müşahade etmeleri,
- (11) İlimle yücelmeyi idrak etmeleri,
- (12) Hayâ ile güzelleşmeyi anlamaları,
- (13) Allah'ın (cc) varlığını, birliğini ve sıfatlarını idrak etmeleri,
- (14) Dua ve zikirin İslam'daki önemini anlamaları,
- (15) Tövbe kavramı için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurmaları,
- (16) Namaz için yapılan hazırlıkları müşahade etmeleri,
- (17) Namazın hükümlerini sınıflandırmaları,
- (18) Namazın kılınışını tatbik etmeleri,
- (19) Kul hakkı kavramını anlamaları,
- (20) Silayirahmin önemini hayatlarına yansıtmaları,
- (21) Topluma ve çevreye emanet bilinciyle yaklaşmanın etkilerini müşahade etmeleri,
- (22) İletişimde ahlaki irdemeleri,
- (23) İyiliğe gönüllü olmayı müşahade etmeleri,
- (24) İslam'ı tebliği usulüne uygun tatbik etmeleri,
- (25) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

1.2. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Bu derse ait öğretim programının uygulanması sürecinde aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

- Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni esas alınarak hazırlanmıştır. Derslerin planlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin organize edilmesi ile ders kitapları ve diğer eğitim materyallerinin geliştirilmesinde bu metnin rehberliğine başvurulması gerekmektedir. Tüm eğitim öğretim etkinlikleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde tanımlanan öğrenci profilinin hedeflerine ulaşacak şekilde tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı, kademeli olarak uygulandığı için bir önceki kademeye ilişkin öğrenme eksiklikleri zümre öğretmenleri tarafından belirlenir. Bu eksikliklerin giderilmesine yönelik alınacak önlemler, eğitim öğretim yılı başında zümre toplantılarında kararlaştırılır ve yıl boyunca eğitim öğretim sürecinde uygulanır.
- Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) dersinin haftada bir ders saati olarak okutulduğu durumlarda, programda yer alan ortak öğrenme çıktılarının korunması esastır. Bu durumda ünite ve içeriklere ayrılan süreler yarıya indirilerek planlanır. Etkinliklerin niteliği, kapsamı ve derinliği ise zümre öğretmenler kurulu tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel ilkeleri, okulun imkânları ve öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınarak yeniden düzenlenir ve uygulanır.

- Öğretim programının içerik çerçevesinde sunulan bilgi kümeleri günlük yaşamla doğrudan ilişkilendirilerek öğrenciler için anlamlı hâle getirilmelidir.
- Öğretim programındaki öğrenme-öğretme yaşantıları öğrencilere kapsamlı bir bakış açısı kazandıracak, kalıcı öğrenmeyi sağlayacak ve çeşitli öğretim yöntemlerini içerecek şekilde sunulmuştur. Planlamalar; ilgili ünitenin öğrenme çıktıları, eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak yapılmalıdır. Öneri niteliğinde olan yönlendirmelerde esneklik sağlanmaktadır.
- Öğretim programı genelinde öğrenme-öğretme yaşantılarının, öğrencilerin özelliklerine göre ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde tasarlanması öngörülmektedir.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin yapısı gereği, öğrenme-öğretme yaşantılarında belirtilen ve öneri niteliği taşıyan ön değerlendirme ve köprü kurma içerikleri doğrudan kullanılabilmesi gibi öğrenme çıktısı esas alınarak farklılaştırılabilir. Ön değerlendirme ve köprü kurma bölümlerinin esnek ifadelerle yapılandırılmış olması, bu bölümlerin işletilmeyeceği anlamına gelmemektedir.
- Öğretim programında işlenmesi beklenen ayet meali ve hadis metinlerinin seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynaklar esas alınmalı, bunun yanı sıra literatürde kabul gören eserlere (TDV İslâm Ansiklopedisi, Diyanet İşleri Başkanlığı Hadislerle İslam, TDV Temel İslam Ansiklopedisi vb.) başvurulmalıdır. Bu kaynaklar kullanılırken telif hakları ve etik kuralları göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.
- Öğretim programına uygun olarak öğrencilerin ilgili içerik çerçevesini, eğilimleri, becerileri ve değerleri kavraması için olumlu senaryolardan yararlanılması beklenmektedir.
- Planlamalar doğrultusunda ağırlıklı olarak görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli araç gereçlerden faydalanılması beklenmektedir.
- İçeriğin sanatsal ve felsefi öğelerle zenginleştirilmesi, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olarak; somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene ve kolaydan zora doğru yapılandırılması gerekmektedir.
- Eğitim öğretim süreçlerinde Türkçenin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Öğretim programında ve ders kitabında alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların Talim ve Terbiye Kurulu mütalaası ile uygulamaya konulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu"na göre yazılması gerekmektedir. İlgili kılavuz ve ekinde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulmalıdır.

Programın Bileşenleri

- Öğretim programı, alan becerilerinin yanı sıra öğrencilere kavramsal, sosyal-duygusal ve okuryazarlık becerileri kazandırmayı, değerler ile eğilimleri geliştirmeyi ve disiplinler arası bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir. Bu nedenle Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda sıralanan ve öğrenme-öğretme uygulamalarıyla ilişkilendirilen tüm bileşenler gözetilerek planlanmalıdır.
- Bilgi ve beceriler, içerik çerçevesi içinde anlamlı bir bütünlük oluştururken, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) öğrenmenin ayrılmaz bir parçası hâline getirilmelidir. Değerler, eğilimler, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileri not ile değerlendirilmez; ancak öğrencilerin belirtilen bileşenleri edinmesini kolaylaştıracak şekilde sunmaya ve uygun olan yerlerde öğrenme günlüğü ve öz değerlendirme formu gibi araçlarla öğrencilere farkındalık kazandırılmasına özen gösterilmelidir.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

- Öğretim programında öğrenme kanıtları olarak sunulan ölçme ve değerlendirme araçları, süreç ve ürüne dayalı değerlendirme yapmak amacıyla tasarlanmıştır. Ölçme araçları belirlenirken bunların ünitelerde yer verilen tüm öğrenme çıktılarını kapsaması hedeflenmiştir.
- Her ünite de bulunan ölçme ve değerlendirme araçları, öğretmenlere örnek teşkil etmesi amacıyla sunulmuştur. Öğretmenlerden bu araçları kullanmaları, gerekli durumlarda uyarlamaları veya öğrencilerin öğrenme çıktısına ulaşmalarını sağlayacak farklı araçları sürece dâhil etmeleri beklenmektedir. Bu doğrultuda öğretim programında yönlendirme niteliğinde sunulan ölçme ve değerlendirme araçlarının yanı sıra kontrol listesi, ürün dosyası, gözlem formu, e-portfolyo gibi alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarından da yararlanılabilir.
- Öğrencilerin yetenekleri, ihtiyaçları ve bireysel özellikleri dikkate alınarak kullanılacak ölçme araçları, öğrencilerin kazandıkları ya da geliştirdikleri becerileri ortaya koymalarına imkân tanınmalıdır. Bilgi ve becerileri ölçerken öğrencilere ilgi çekici, günlük yaşamla ilişkili ve öncelikle yakın çevrede karşılaşılabilecekleri problemlere yönelik görevler verilmelidir. Değerlendirme sürecinde yargılayıcı olmayan, motive edici geri bildirimler sunulmalı; süreç boyunca dijital teknolojilerden etkin biçimde yararlanılmalıdır.
- Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda, her ünite de hedeflenen öğrenme çıktılarıyla ilişkili birer performans görevi yapılandırılmıştır. Bu görevlerin, öğrenciler tarafından tamamlanabilir nitelikte ve öğretmen tarafından süreç boyunca izlenip değerlendirilebilecek şekilde uygulanmasına özen gösterilmelidir.
- Performans görevlerinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarındaki ölçütler, öğrenme çıktılarının süreç bileşenleri ve görevin özellikleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Örneğin Kur'an ve sünnetin hayatındaki yerini özetleyebilme, niçin inandığıyla ilgili Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme ve mümin kimliği hakkında müşahade edebilme öğrenme çıktılarının hedeflendiği ünite de kullanılan dereceli puanlama anahtarı; özetleme, Kur'an-ı Kerim meallerine başvurma, müşahade etme ve sunma ölçütlerini içermektedir. Bunun yanı sıra öz, akran ve grup değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı, öğrencinin bütünsel gelişimini esas almaktadır. Bu gelişimin sağlanabilmesi amacıyla öğretim programında yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları, eğilimler ve programlar arası bileşenlerle desteklenerek öğrencilere zengin bir öğrenme ortamı sunmaktadır.
- Öğrenme-öğretme süreci, öğrencilerin çevreleriyle etkileşimini artıracak şekilde planlanmalı; sınıf, kütüphane, atölye ve bahçe gibi okul içi ortamların yanı sıra müze, kütüphane, cami, kültür merkezi gibi okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır. Öğrenme ortamı belirlenirken öğrencilerin özellikleri, okulun imkânları ve ekonomik koşullar dikkate alınmalıdır. Bu süreçte okul dışı öğrenme ortamlarına yapılacak ziyaretlerin gerekli önlemler alınarak planlanması önem arz etmektedir. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygun görülen dijital platformlar ve ulusal/uluslararası projeler sürece dâhil edilerek öğrenme desteklenmeli; millî, dinî gün ve haftalar aracılığıyla öğrencilerin millî ve manevi bilinci güçlendirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenler, bir danışman rolünü üstlenmelidir. Öğretmen, uygun öğrenme ortamlarını oluşturma konusunda aktif olmalı; öğrenme çıktılarına uygun bağlantılar kurarak kullandığı strateji, yöntem ve tekniği belirlerken öğrencilerin tüm yönleriyle gelişimini dikkate almalıdır. Böylece öğrenmenin kalıcı ve etkili biçimde gerçekleşmesi için öğretim sürecinin zenginleştirilmesi beklenmektedir.
- Öğretim programında yönlendirme niteliğinde sunulan yöntem ve tekniklerin yanı sıra, altı şapka, konuşan resimler, gezi-gözlem gibi alternatif yöntem ve tekniklerden de yararlanılabilir.
- Ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre öğretim programında belirtilmiştir. Ancak zümre öğretmenleri tarafından yapılacak planlamalarda öğrenci düzeyleri ve çevresel şartlar dikkate alınarak uyarlamalar yapılabilir.

- Öğrencilerin, edinecekleri bilgi ve becerileri ön bilgileriyle ve günlük yaşamla ilişkilendirmelerini sağlamak amacıyla her ünite köprü kurma bölümleri yapılandırılmıştır. Bu sayede ünite hedeflenen öğrenme çıktısının öğrenci için anlamlı hale gelmesi amaçlanmıştır. Bu süreçte öğrencilere öğrenme süreçlerini anlamlandırmak, mevcut bilgi ve deneyimlerini kullanmak için fırsatların sunulması beklenmektedir.
- Her ünite için temel eğitim düzeyindeki öğretim programlarında yer alan konular göz önüne alınarak temel kabuller belirtilmiştir. Bu doğrultuda, ön değerlendirme sürecinde öğrencilerin temel kabullerde yer alan bilgiye sahip olma durumlarının kontrol edilmesi, gerekli durumlarda temel kabullere ilişkin ihtiyaçların karşılanması beklenmektedir.
- Araştırma ve sorgulamaya dayalı öğrenmeyi desteklemek, etkileşimi artırmak ve öğrencilerin birlikte öğrenme deneyimlerini çoğaltmak amacıyla iş birliğine dayalı öğrenme ortamlarının sürece katılması beklenmektedir. İş birlikli öğrenme ortamlarının yalnızca sınıf içinde değil okul genelinde de oluşturulması, farklı sınıf seviyelerinden öğrencilerin buluşturulduğu ve akran öğretimine imkân sağlayan etkinliklere yer verilmesi önem arz etmektedir.

Farklılaştırma

- Öğretim Programının farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini dikkate alarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır. Öğretim süreci, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak planlanmalı ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun olarak şekillendirilmelidir. Bu bağlamda, farklılaştırma yaklaşımı; esnek gruplandırma, uyarlama, zenginleştirme ve destekleme stratejilerini kapsar.
- Farklılaştırma sürecinde ünite hedeflenen öğrenme çıktısına ulaşılabilmesi için zenginleştirici ve destekleyici etkinlikler yoluyla tüm öğrencilere öğrenme fırsatları sağlanmalı ve sınıftaki farklı öğrenme düzeyine sahip öğrencilerin gereksinimlerine cevap verecek şekilde planlama yapılmalıdır.
- Zenginleştirme ve destekleme bölümlerinde yapılacak ve sunulacak çalışmaların kim tarafından hazırlanacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin belirtilen yerlerde gerekli iş ve işlemleri tamamlaması beklenmektedir. Ayrıca zenginleştirme ve destekleme boyutlarında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygun görülen kaynakların kullanılması gerekmektedir.
- Öğretim programında her ünite için zenginleştirme ve destekleme boyutunda etkinlik önerilerine yer verilmiştir. Bu bölümlerde yer alan içerikler kesinlik barındırmadığından ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin esnek yapısı gereği uyarlamalara açık olduğundan ders kitabında ilgili etkinliklere yer verilmemiştir.

Zenginleştirme

- Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için öğretim programının ötesinde genişletilmiş ve derinleştirilmiş öğrenme fırsatları sunan bir stratejidir. Bu kapsamda; içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamında üst düzey düşünmeyi gerektirecek şekilde düzenlemeler yapılması beklenmektedir.
- Öğretim programında her ünite için belirtilen zenginleştirme bölümleri esnek ifadelerle yapılandırılmıştır. Öneri mahiyetinde sunulan bu yönlendirmelerin işe koşulmaması durumunda öğrenme çıktılarıyla ilişkili, çoklu duyuya hitap eden ve günlük yaşamla ilişkilendirilmiş deneyimler yoluyla kalıcı ve anlamlı öğrenmeyi destekleyecek farklı zenginleştirme etkinliklerinin planlanması ve uygulanması beklenmektedir.

Destekleme

- Farklılaştırılmış öğretimin destekleme boyutu, öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrar ihtiyacı duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamında yapılan uyarlamaları kapsamaktadır. Bu uyarlamaların öğrenciyi etiketleyici veya akademik olarak yetersiz gösterici bir biçimde değil, bireysel öğrenme hızına saygı temelinde planlanması gerekmektedir.
- Öğretim programında her ünite için belirtilen destekleme bölümleri esnek ifadelerle yapılandırılmıştır. Öneri mahiyetinde sunulan bu yönlendirmelerin dikkate alınmaması durumunda, yalnızca tekrar yaptırmaya indirgenmemiş, öz farkındalık ve öz düzenleme gibi sosyal duygusal öğrenme becerilerini destekleyen, öğrencinin güçlü yönlerini ortaya çıkaracak destekleme etkinliklerinin planlanması ve uygulanması beklenmektedir.

1.3. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI

TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1)

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Dinimiz İslam	4	16	22
Hayatımız İbadet	4	18	25
İslam Ölçülü Olmamızı İster	4	18	25
İslam'la Değerlenen Hayatımız	4	16	22
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	16	72	100

TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 2)

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Rabbimize Yönelmek	4	16	22
Gözümüzün Nuru Namaz	4	20	28
Müslüman Kul Hakkını Gözetir	4	16	22
İslam'ı Temsil Ediyoruz	4	16	22
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	16	72	100

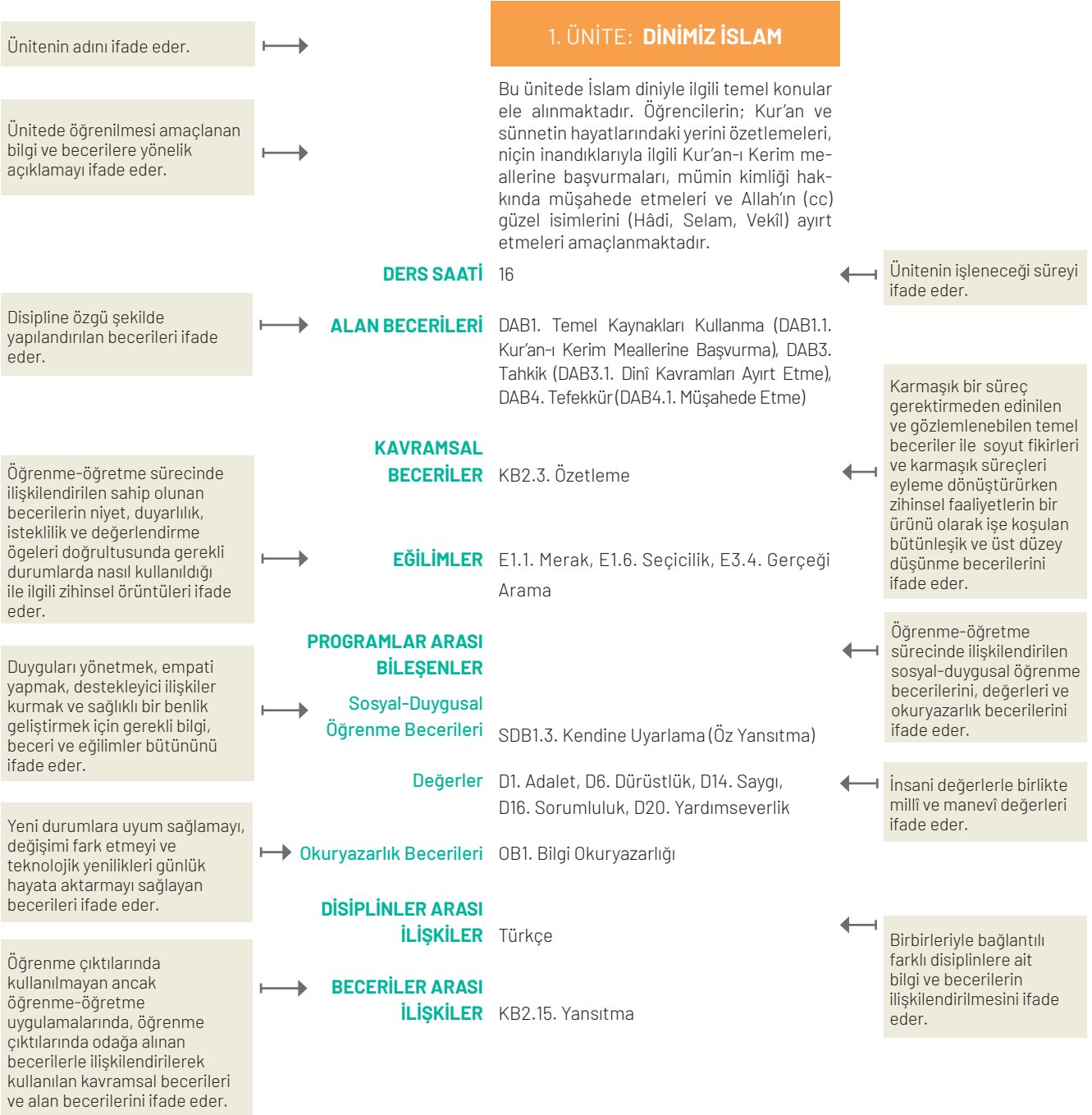
1.4. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

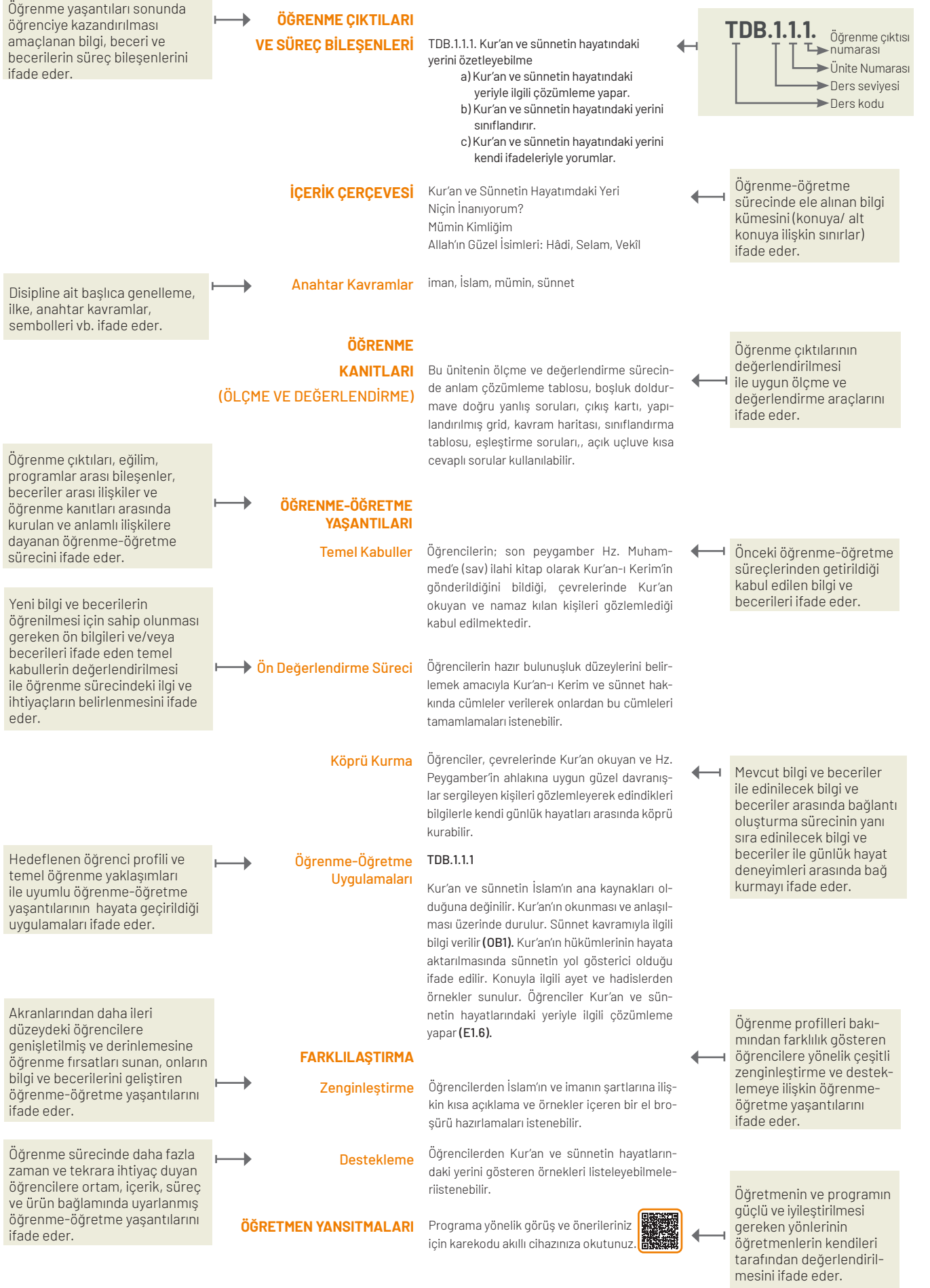
DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBATLARI
Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1)	11-13	19,5 cm X 27,5 cm
Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 2)	11-13	19,5 cm X 27,5 cm

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan; okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.5. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda her sınıf düzeyinde dört ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELERİ

TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1)

1. ÜNİTE: DİNİMİZ İSLAM

Bu ünite de İslam diniyle ilgili temel konular ele alınmaktadır. Öğrencilerin; Kur'an ve sünnetin hayatlarındaki yerini özetlemeleri, niçin inandıklarıyla ilgili Kur'an-ı Kerim meallerine başvurmaları, mümin kimliği hakkında müşahade etmeleri ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Hâdi, Selam, Vekil) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB1. Temel Kaynakları Kullanma (DAB1.1. Kur'an-ı Kerim Meallerine Başvurma), DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.6. Seçicilik, E3.4. Gerçeği Arama

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma)

Değerler D1. Adalet, D6. Dürüstlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.15. Yansıtma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.1.1. Kur'an ve sünnetin hayatındaki yerini özetleyebilme

- a) Kur'an ve sünnetin hayatındaki yeriyle ilgili çözümleme yapar.
- b) Kur'an ve sünnetin hayatındaki yerini sınıflandırır.
- c) Kur'an ve sünnetin hayatındaki yerini kendi ifadeleriyle yorumlar.

TDB.1.1.2. Niçin inandığıyla ilgili Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme

- a) İman konusuyla ilgili aradığı ayetlerin meallerini bulur.
- b) Ayetlerde geçen konuları belirler.
- c) Ayetleri içeriklerine göre sınıflandırır.
- ç) Ayet mealleri doğrultusunda "Niçin inanıyorum?" sorusuyla ilgili çıkarım yapar.
- d) Ayetlerle ilgili yaptığı çıkarımlara konulara uygun yer verir.

TDB.1.1.3. Mümin kimliği hakkında müşahade edebilme

- a) Mümin kimliği hakkında merak ettiği meseleleri belirler.
- b) Belirlediği meseleler hakkında soru sorar.
- c) Mümin kimliği hakkında merak ettiği meseleleri inceler.
- ç) İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

TDB.1.1.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kur'an ve Sünnetin Hayatımdaki Yeri

Niçin İnanıyorum?

Mümin Kimliğim

Allah'ın Güzel İsimleri: Hâdi, Selam, Vekîl

Anahtar Kavramlar

iman, İslam, mümin, sünnet

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde anlam çözümleme tablosu, boşluk doldurma ve doğru yanlış soruları, çıkış kartı, yapılandırılmış grid, kavram haritası, sınıflandırma tablosu, eşleştirme soruları, açık uçlu ve kısa cevaplı sorular kullanılabilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden Kur'an ve sünnetin hayatla ilişkisini, niçin iman ettiklerine dair çıkarımlarını ve mümin kimliğine dair gözlemlerini ele alacakları bir konuşma metni hazırlamaları istenebilir. Bu ürünün değerlendirilmesinde, ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktılarına uygun ölçütlerle hazırlanmış dereceli puanlama anahtarları veya dereceleme ölçekleri kullanılabilir. Öz, akran ya da grup değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin; son peygamber Hz. Muhammed'e (sav) ilahi kitap olarak Kur'an-ı Kerim'in gönderildiğini bildiği, çevrelerinde Kur'an okuyan ve namaz kılan kişileri gözlemlediği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla Kur'an-ı Kerim ve sünnet hakkında cümleler verilerek onlardan bu cümleleri tamamlamaları istenebilir.

İman kavramıyla ilgili kelime ilişkilendirme testi uygulanabilir ve öğrencilerden iman kavramıyla ilgili bilgilerini paylaşmaları istenebilir.

Kelime-i şehadetin mümin kimliğiyle ilişkisi hakkında öğrencilere kısa cevaplı sorular yöneltilebilir.

Araf suresinin 180. ayeti okunarak öğrencilere Allah'ın (cc) isimlerinden hangilerini bildikleri sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrenciler, çevrelerinde Kur'an okuyan ve Hz. Peygamber'in ahlakına uygun güzel davranışlar sergileyen kişileri gözlemleyerek edindikleri bilgilerle kendi günlük hayatları arasında köprü kurabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.1.1.1

Kur'an ve sünnetin İslam'ın ana kaynakları olduğuna değinilir. Kur'an'ın okunması ve anlaşılması üzerinde durulur. Sünnet kavramıyla ilgili bilgi verilir. Kur'an'ın hükümlerinin hayata aktarılmasında sünnetin yol gösterici olduğu ifade edilir. Konuyla ilgili ayet ve hadislerden örnekler sunulur. Öğrenciler Kur'an ve sünnetin hayatlarındaki yeriyile ilgili çözümleme yapar (**E1.6**). Konu işlenirken düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir. Kur'an'da yer alan bazı hükümlerin Hz. Peygamber tarafından nasıl hayata geçirildiğine dair örnekler sunulur. Öğrencilerden, verilen örneklerden hareketle adil kararlar verirken ve her durumda doğruyu söylerken, Kur'an ve sünnetin günlük hayatlarındaki yerini inanç, ibadet, ahlak ve sosyal hayat başlıkları altında sınıflandırmaları ve kendi ifadeleriyle yorumlamaları istenir. (**D1.2, D6.2, OB1**). Bu aşamada örnek olay tekniğinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu ile boşluk doldurma, kısa cevaplı ve açık uçlu soru tipleri kullanılabilir.

TDB.1.1.2

İman kavramı ayet ve hadislerle açıklanır. İmanın altı şartının Amentü duası çerçevesinde sıralandığına değinilir. Bu altı şartın, imanın tamamlayıcı ve ayrılmaz parçaları olduğu ifade edilir. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde iman konusuyla ilgili ayet mealleri bulur (**OB1, E3.4**). Öğrencilerden ayetlerde geçen konuları belirlemesi ve ayetleri içeriklerine göre sınıflandırması istenir. Bunun için sınıflandırma tablosundan yararlanılabilir. Allah'ın (cc) gönderdiği hak dinin insan fıtratına uygun olduğuna değinilir. İman ile amelin birbirini tamamlayan unsurlar olduğu belirtilir. İmanın davranışlara yön verdiği ve amelile olgunlaştığı vurgulanır. Öğrenciler ayet mealleri doğrultusunda "Niçin inanıyorum?" sorusuyla ilgili çıkarım yapar ve ayetlerle ilgili yaptığı çıkarımlara konulara uygun yer verir (**D16.1**). Konuyla ilgili yansıtıcı yazılar, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular kullanılabilir. İnsanların iman durumuna göre mümin, kâfir ve münafık olarak sınıflandırıldığı ifade edilerek bu kavramlar hakkında bilgi verilir. Bu sınıflandırmanın inanç tutumlarını tanımlamaya yönelik olduğu belirtilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritaları ile kısa cevaplı, açık uçlu ve doğru yanlış soru tipleri kullanılabilir.

TDB.1.1.3

İslam kavramının anlamına değinilir. İslam'ın şartları açıklanarak kelime-i şehadetin mümin kimliğinin ifadesi olduğu belirtilir. İslam'ın şartlarının zamanı planlı kullanma, paylaşma ve sorumluluk alma konularıyla ilişkisine vurgu yapılır. Öğrencilerden mümin kimliği hakkında merak ettiği meseleleri belirlemeleri ve belirlediği meseleler hakkında soru sormaları istenir (**E1.1**). Müminin, inancını davranışlarına yansıtan kişi olduğu ve İslam'ın şartlarına uyarak inancını davranışlarıyla gösterdiği vurgulanır. Müminlerde bulunması gereken özellikler ayet ve hadislerle açıklanır. Öğrencilerin mümin kimliği hakkında merak ettiği meseleleri incelemeleri ve inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapmaları sağlanır (**KB2.15**).

Bunun için konuşma halkası tekniğinden yararlanılabilir. Bu konu Türkçe disiplininde yer alan İletişim ve Sosyal İlişkiler içeriğiyle bağlantı kurularak öğrencilerin düşüncelerini ifade etme becerileri desteklenir. Konu işlenirken öğrencilerin; üstlendikleri görevleri verilen kurallara uygun olarak eksiksiz şekilde yerine getirmenin, davranışlarının sonuçlarını düşünüp hareket etmenin ve nezaketle iletişim kurarak paylaşma bilinciyle hareket etmenin mümin kimliğinin temel göstergeleri olduğunu fark etmeleri sağlanır. **(D1.2, D14.1, D16.3, D20.2)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden Kur'an ve sünnetin hayatla ilişkisini, niçin iman ettiklerine dair çıkarımlarını ve mümin kimliğine dair gözlemlerini ele alacakları bir konuşma metni hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan konuşma metinleri dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

TDB.1.1.4

Esmayihüsna kavramı açıklanır. Allah'ın (cc) Hâdi, Vekîl ve Selam isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet veya hadislerle değinilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir **(OB1)**. Öğrenciler, bu isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Öğrencilerin araştırma sonuçlarını paylaşmaları için akvaryum tekniğinden yararlanılabilir. Hâdi isminin Allah'ın (cc) doğru yolu göstermesi ve doğru yola iletmesi anlamları üzerinde durulur. Selam ismi Allah'ın (cc) esenlik, huzur ve güven kaynağı olmasıyla irtibatlı olarak ele alınır. Vekîl ismi tevekkül kavramıyla ilişkilendirilerek açıklanır. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.3)**. Konu işlenirken öğrencilerin; disiplinli ve istikrarlı çalışmanın hedeflere ulaşma üzerindeki etkisini ve üzerine düşen görevleri kuralına uygun olarak yerine getirmenin önemini fark etmeleri sağlanır. **(D3.1, D6.1)**. Öğrenciler Hâdi, Vekîl ve Selam isimlerini anlamlarına ve bağlamlarına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında sınıflandırma tablosu ile boşluk doldurma, eşleştirme, açık uçlu ve kısa cevaplı soru tipleri kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden İslam'ın ve imanın şartlarına ilişkin kısa açıklama ve örnekler içeren bir el broşürü hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden mümin kimliğine dair gözlemlerini temel alarak RAFT tekniğiyle bir metin yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden İslam'ın şartlarını günlük hayattan örneklerle ilişkilendirdikleri kısa senaryolar oluşturmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden Kur'an ve sünnetin hayatlarındaki yerini gösteren örnekleri listeleyebilmeleri istenebilir.

Öğrencilerden İslam'ın ve imanın şartlarıyla ilgili bir kavram haritası hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden mümin kavramıyla ilgili verilen ifadelerden doğru olanları işaretlemeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: HAYATIMIZ İBADET

Bu ünite de ibadetle ilgili temel konular ele alınmaktadır. Öğrencilerin; ibadetle ilgili öğrendiklerini hayatlarına yansıtma, ibadetin temel ilkeleri konusunda analitik düşünceleri, ibadetin hükümlerini mukayese yapmaları ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Şekur, Hamid, Rakib) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.4. Dinî Konularda Analitik Düşünme), DAB5. Dinî Delillere Başvurma (DAB5.2. Mukayese Yapma)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E3.1. Muhakeme, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma)

Değerler D3. Çalışkanlık, D10. Mütevazılık, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Hayat Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.2.1. İbadetle ilgili öğrendiklerini kendi hayatına yansıtabilme

- a) İbadetle ilgili öğrendiklerini gözden geçirir.
- b) İbadetle ilgili öğrendiklerine dayalı çıkarım yapar.
- c) İbadetle ilgili öğrendikleri hakkında ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

TDB.1.2.2. İbadetin temel ilkeleri konusunda analitik düşünebilme

- a) İbadetin temel ilkeleri arasında ilişki kurar.
- b) İbadetin temel ilkeleri arasında kurduğu ilişkiyle ilgili akıl yürütür.
- c) Akıl yürütme ile ulaştığı çıkarımları tartışır.
- ç) İbadetin temel ilkelerine uymanın gerekliliğini gerekçeleriyle belirler.

TDB.1.2.3. İbadetlerin hükümlerini mukayese yapabilme

- a) İbadetlerin hükümlerine ilişkin özellikleri belirler.
- b) Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri ortaya koyar.
- c) Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları ortaya koyar.
- ç) Belirlenen özellikler arasında ilişki kurar.
- d) Ortaya konan benzerlik ve farklılıklara dayalı olarak ibadetlerin hükümleri hakkında çıkarım yapar.

TDB.1.2.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Allah'a Yaklaşmanın Yolu: İbadet
İbadetin Temel İlkeleri
Hükümlerine Göre İbadetler
Allah'ın Güzel İsimleri: Rakib, Şekur, Hamid

Anahtar Kavramlar

hamt, ihlas, mükellef, salih amel

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde açık uçlu sorular, yansıtıcı öğrenme günlüğü, bilgi haritaları, gerekçeli doğru yanlış soruları, Venn şeması, tanılayıcı dallanmış ağaç, anlam çözümleme tablosu, eşleştirme soruları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir. Performans Görevi: İbadetle ilgili çıkarımların, ibadetin temel ilkelerinin ve hükümlerinin yer aldığı bir broşür hazırlanabilir. Bu ürünün değerlendirilmesinde, ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktılarına uygun ölçütlerle hazırlanmış dereceli puanlama anahtarları veya dereceleme ölçekleri kullanılabilir. Öz, akran ya da grup değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin namaz, oruç ve dua gibi ibadetler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin ibadet kavramıyla ilgili ön bilgilerinin belirlenmesi için kelime ilişkilendirme testi kullanılabilir.

Öğrencilere ibadet ederken nelere dikkat ettikleri sorularak onların bu konudaki tecrübelerini paylaştıkları bir zihin haritası oluşturulabilir.

Öğrencilere insanın ibadet etme sorumluluğunun ne zaman başladığı sorularak onlardan bu konudaki düşüncelerini paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden şükür ve hamt kelimeleriyle ilgili anlam çağrışım haritası oluşturmaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere Allah'ın (cc) hangi davranışlardan razı olabileceği sorulabilir. Bir davranışın ibadet olabilmesi için Allah'ın (cc) rızası gözetilerek yapılması gerektiğinden bahsedilebilir. Böylece öğrencilerin, günlük hayattaki davranışlarıyla ibadetler arasında köprü kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.1.2.1

İbadet kavramı açıklanır. İbadetlerin yalnızca Allah (cc) için yapılacağı vurgulanır. İman-ibadet ilişkisine değinilir. İbadetin amacının Allah'a (cc) hamt, şükür, kulluk, itaat ve bağlılık olduğu açıklanır. İbadet ve salih amel arasındaki ilişki ele alınır. Salih amelin önemi ayet ve hadislerle açıklanır. Bazı ibadetlerin şekil ve şartlara bağlı olduğu belirtilir, bunlara örnekler verilir. Herhangi bir şekil ve şarta bağlı olmayan ve Allah (cc) rızası için yapılan her davranışın bir ibadet olduğu açıklanır, bunlara örnekler verilir. Öğrencilere hangi ibadetleri yaptıkları ve bu ibadetler esnasında neler hissettikleri sorulur **(E1.4)**. Öğrencilerden ibadetle ilgili öğrendiklerini gözden geçirmeleri ve öğrendiklerinden hareketle niçin ibadet ettiklerine dair çıkarım yapmaları istenir. İbadetin insan hayatı için bir gereklilik olduğu, insanı Allah'a (cc) yakınlığı ve kötülüklerden uzaklaştırdığı, sosyal yardımlaşmaya teşvik ettiği, insanın kendisini güvende ve huzurlu hissetmesini sağladığı ve ona sorumluluk bilinci kazandırdığı gibi hususlara değinilir. Bu konu hayat bilgisi dersinde yer alan "Ailem ve Toplum" içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerin günlük hayatlarından örnekler paylaşarak zamanı etkili kullanmada, planlı olmada ve çevreyle dayanışmayı artırmada ibadetlerin yerini ve önemini fark etmeleri sağlanır. Öğrenciler ulaştıkları çıkarımları bu farkındalık doğrultusunda değerlendirir **(SDB1.3, D3.2, D16.3, D20.2)**. Bunun için düşün-eşleş-paylaş tekniğine başvurulabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yansıtıcı öğrenme günlükleri ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.1.2.2

İbadetin kabulü için uyulması gereken ilkeler olduğu belirtilir. Bu ilkeler iman, niyet, ihlas ve sünnete uygunluk olarak belirlenir; her bir ilke açıklanır. Konuyla ilgili ayet ve hadislerle yer verilir. Bu ilkelerle birlikte ibadetlerin şeklinin, sayısının ve vaktinin de Allah (cc) ve Hz. Muhammed (sav) tarafından belirlendiği, bir başkası tarafından değiştirilemeyeceği vurgulanır. Bir davranışın ibadet olabilmesi için kişinin niyet etmesi, sadece Allah (cc) rızasını gözetmesi, Kur'an ve sünnete uygun davranması ve bu davranışı sürekli yapmaya özen göstermesi gerektiği vurgulanır. Bu ilkelerin birbirini tamamladığı açıklanır. Öğrenciler yapılan ibadetin geçerliliği bakımından ilkeler arasında öğretmen rehberliğinde ilişki kurar ve bu ilişkiyle ilgili akıl yürütür. Akıl yürütme sonucunda ulaştığı çıkarımları öğretmen rehberliğinde tartışır. Öğrencilerden ibadet ederken bu ilkeleri dikkate almanın insanın düşüncelerini ve davranışlarını nasıl etkileyeceği konusunda değerlendirme yaparak görüşlerini paylaşmaları istenir **(D10.1, D16.3)**. Bunun için konuşma halkası tekniği uygulanabilir. Öğrenciler, ibadetin temel ilkelerine uymanın önemini gerekçeleriyle belirler **(E3.1, OB1)**. Bu aşamada cümle tamamlama tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bilgi haritaları, gerekçeli doğru yanlış soruları ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.1.2.3

Mükellefin tanımı yapılır ve mükellef olmanın şartları açıklanır. Mükellef olan kişinin ibadetlerden sorumlu olduğu belirtilir. İbadetlere ilişkin hükümler farz, vacip, sünnet ve müstehap olarak ayrılır. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde bu hükümlere ilişkin özellikleri belirler. Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koyar. Hükümlerine göre sınıflandırılması için ibadetlerden örnekler verilir, konuyla ilgili ayet ve hadisler paylaşılır (**E3.7**). Bu aşamada anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Öğrenciler dinî açıdan bağlayıcılığına göre hükümlerin özellikleri arasında ilişki kurar (**KB2.4**). Hükümlerin özellikleri arasındaki benzerlik ve farklılıklara dayalı çıkarım yapar. Öğrencilerden RAFT tekniğini kullanarak çıkarımlarıyla ilgili bilgilendirici bir metin yazmaları istenebilir. Böylece öğrenciler, ibadetlerin hükümlerinin bilinmesinin kişinin sorumluluk bilincini geliştirdiğini ve ibadetlerin devamlılık içinde yapılmasına yardımcı olduğunu fark eder (**SDB1.2**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yapılandırılmış grid, Venn şeması, tanılayıcı dallanmış ağaç ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden ibadetle ilgili çıkarımlarının, ibadetin temel ilkelерinin ve hükümlerinin yer aldığı bir broşür hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan broşürler dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

TDB.1.2.4

Allah'ın (cc) Rakib, Şekur ve Hamid isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet veya hadislerle değinilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir (**OB1**). Öğrenciler, bu isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Öğrencilerin araştırma sonuçlarını paylaşmaları için çember tekniğinden yararlanılabilir. Rakib isminin, Allah'ın (cc) kullanımını daima gözetmesi ve her şeyi ilmiyle kuşatması anlamları üzerinde durulur. Şekur ismi şükür ve nimet bilinciyle bağlantılı olarak ele alınır. Hamid ismi övgüye layık olma ve hamt kavramı çerçevesinde açıklanır. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır (**SDB1.3**). Öğrencilerden sahip oldukları inancın gereklerini yerine getirmenin önemini fark etmeleri beklenir (**D16.3**). Öğrenciler Rakib, Şekur, Hamid isimlerini anlamlarına ve bağlamlarına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu, eşleştirme soruları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden bir hafta boyunca yaptıkları davranışlardan hangilerini Allah (cc) rızası için yaptıklarını gözlemlemeleri ve bu gözlemlerini bir "Niyet Defteri"ne kaydetmeleri istenebilir. Öğrenciler ibadetlerin hükümleri konusunda dijital bilgi kartları hazırlayabilir. İbadetle ilgili kavramlardan oluşan, görsel öğelerle zenginleştirilmiş bir sözlük tasarlayabilir.

Destekleme

Öğrencilerden çevrelerinde yapılan iyi davranışları (yardımlaşma, doğruluk, paylaşma vb.) gözlemlemeleri ve bir "iyilik günlüğü" oluşturmaları istenebilir. Öğrenciler ibadetler için bir takvim tasarlayabilir ve her ibadet için bir sembol belirleyebilir. Bir gün boyunca yaptıkları ibadetleri takvime işaretleyebilir. İbadetlerin hükümlerinden birinin seçilerek kısaca açıklandığı ve buna uygun bir ibadet örneğine yer verildiği tek sayfalık bir broşür hazırlanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: İSLAM ÖLÇÜLÜ OLMAMIZI İSTER

Bu ünite de İslam'da ölçülü olmak konusu ele alınmaktadır. Öğrencilerin; mahremiyette ölçü konusunu müşahade etmeleri, kardeşlikteki ölçüyü idrak etmeleri, tasarrufta ölçüyle ilgili Kur'an-ı Kerim meallerine başvurmaları ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Hafiz, Vedud, Kerim) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ DAB1. Temel Kaynakları Kullanma (DAB1.1. Kur'an-ı Kerim Meallerine Başvurma), DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme, DAB4.5. İdrak Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E.1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D8. Mahremiyet, D14. Saygı, D15. Sevgi, D.16. Sorumluluk, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri OB1.Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER -

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.3.1 Mahremiyette ölçümüzü müşahade edebilme

- a) Mahremiyette ölçü hakkında merak ettiği konuları belirler.
- b) Belirlediği konular hakkında sorular sorar.
- c) Mahremiyette ölçü hakkında merak ettiği konuları inceler.
- ç) İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

TDB.1.3.2. Kardeşlikte ölçümüzü idrak edebilme

- a) Müslümanlar arasındaki kardeşlikle ilgili tefekkür sürecini gözden geçirir.
- b) Kardeşlikte ölçü konusuyla ilgili tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar.
- c) Kardeşlikte ölçü konusuyla ilgili ulaşılan çıkarımları değerlendirir.

TDB.1.3.3. Tasarrufta ölçümüzle ilgili Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme

- a) Tasarrufta ölçüyle ilgili ayetlerin meallerini bulur.
- b) Tasarrufta ölçüyle ilgili ayetlerde geçen kavramları belirler.
- c) Tasarrufta ölçüyle ilgili ayetleri içeriklerine göre sınıflandırır.
- ç) Tasarrufta ölçüyle ilgili ayet mealleri doğrultusunda konuyla ilgili çıkarım yapar.
- d) Tasarrufta ölçüyle ilgili yaptığı çıkarımlara günlük hayatında yer verir.

TDB.1.3.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Mahremiyette Ölçümüz
Kardeşlikte Ölçümüz
Tasarrufta Ölçümüz
Allah'ın Güzel İsimleri: Hafiz, Vedud, Kerim

Anahtar Kavramlar

israf, itidal, kanaat, tesettür, ümmet

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde çıkış kartları, sınıflandırma tablosu, yanıtıcı öğrenme günlüğü ile gerekçeli doğru yanlış, eşleştirme, boşluk doldurma, açık uçlu ve kısa cevaplı soru tipleri kullanılabilir.

Performans Görevi: İslam'a göre mahremiyette, kardeşlikte ve tasarrufta ölçülü olmak konulu bir poster hazırlamaları istenebilir. Bu posterde, konuyla ilgili ayet ve hadisler yer verilmesi ve günlük hayattan örnekler sunulması beklenir. Bu ürünün değerlendirilmesinde ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktılarına uygun ölçütlerle hazırlanmış dereceli puanlama anahtarları veya dereceleme ölçekleri kullanılabilir. Öz, akran ya da grup değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin bireysel ve sosyal hayata ilişkin İslam'ın koyduğu kuralları temel düzeyde bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Mahremiyet kavramıyla ilgili kelime ilişkilendirme testi uygulanabilir.

Süreç

Öğrencilerden kardeşlik kavramına ilişkin düşüncelerini paylaşımları ve kardeşliği güçlendiren davranışlara günlük hayatlarından örnekler vermeleri istenebilir.

Günlük hayatlarından tasarruf konulu örnekler vermeleri istenerek öğrencilerin tasarrufun önemiyle ilgili düşüncelerini paylaşımları sağlanabilir.

Öğrencilerden, gözlemlerinden hareketle Allah'ın (cc) kullarını koruduğuna, sevdiğine ve onlara nimetler verdiğine dair günlük hayattan örnekler vermeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Sosyal ilişkilerde bireyin davranışlarını sınırlayan durumlar olduğu hatırlatılarak konuyla günlük hayat arasında köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme**TDB.1.3.1****Uygulamaları**

İtidal kavramı tanımlanır ve İslam'a göre ölçülü olmanın öneminden bahsedilir. Helal ve haram kavramları açıklanır. İtidalli olmanın helal ve haram kavramlarıyla ilişkisine değinilir. Bu bağlamda itidalin; helal dairesi içinde yaşama, nimetleri ölçülü kullanma ve insanı harama götüren aşırılıklardan sakınma bilinci olduğu vurgulanır. Mahremiyette ölçü konusu; beden, mekân ve bilgi mahremiyeti kapsamında ele alınır. Bu çerçevede beden mahremiyeti içinde tesettür kavramı tanımlanır. Bu çerçevede Hz. Muhammed'in (sav) mahremiyet konusundaki tavsiyelerine yer verilir. Öğrencilerden, mahremiyette ölçüyle ilgili ayet ve hadislerden hareketle hazırlanan metinleri incelemeleri ve bu metinlerden yararlanarak mahremiyette ölçünün günlük hayattaki yansımalarını belirlemeleri istenir **(D8.1, D14.1, OB1)**. Öğrenciler mahremiyette ölçü hakkında merak ettiği konuları belirler **(E1.1)**. Belirlediği konular hakkında sorular sorar **(E3.8)**. Öğrencilerin mahremiyette ölçü hakkında merak ettiği konuları incelemeleri ve konuyla ilgili çıkarım yapmaları sağlanır. Bunun için bir kavram haritası hazırlanabilir. Bu süreçte öğrencilerin, mahremiyette ölçüyle ele alırken toplumsal kuralları fark etmeleri sağlanır **(SDB2.3)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında doğru yanlış soruları, çıkış kartları, açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular ve eşleştirme soruları kullanılabilir.

TDB.1.3.2

Hucurat suresinin 10. ayeti verilerek Müslümanlar arasındaki kardeşlik tanımlanır. Din kardeşliğinin birey ve toplum hayatındaki önemi güven, yardımlaşma ve dayanışma bağlamında açıklanır. Kardeşliğin sevgi, saygı, adalet ve paylaşma üzerine kurulu olduğu ifade edilir. Hz. Peygamber'in Müslümanlar arasında tesis ettiği kardeşlik bağıyla ilgili örnekler verilir. Konuyla ilgili ensar ve muhacir kardeşliğinden bahsedilir. Din kardeşliğinin ölçüsü olan davranışlar üzerinde durulur. Öğrencilerin selamlaşma, güzel söz söyleme, yardımlaşma, zor zamanlarda destek olma, iyiliğe teşvik etme ve kötülükten uzaklaştırma davranışlarının kardeşlik bilincinin göstergeleri olduğunu fark etmeleri sağlanır **(D4.1, D4.3)**. Öğrencilerden anlaşmazlık durumlarında barışma, konuşarak çözüm arama, özür dileme, hakkı gözetme ve adil davranma yollarını örnek durumlarla ilişkilendirerek uygun çözüm yollarını fark etmeleri ve belirlemeleri istenir **(SDB3.3, D5.1, D14.1, D15.1)**. Ümmet kavramı tanımlanır. Ümmet bilincinin ırk, dil ve coğrafya farkı gözetmeden bütün Müslümanları inanç bağıyla birleştirdiği ifade edilir. Konuyla ilgili ayet ve hadislerden örnekler verilir. Öğrencilerden Müslümanlar arasındaki kardeşlik konusunu tefekkür etmeleri ve tefekkür sürecini gözden geçirmeleri istenir **(E3.7)**. Öğrenciler, kardeşliğin söz, tutum ve davranışlara nasıl yansması gerektiğine dair tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar **(E3.1)**. Ulaştıkları çıkarımları değerlendirir ve kendi hayatıyla ilişkilendirir **(SDB1.3)**. Bu süreçte öğrencilerin aktif katılımını desteklemek için Sokratik sorgulama tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında gerekçeli doğru yanlış soruları, açık uçlu sorular ve eşleştirme soruları kullanılabilir.

TDB.1.3.3

Tasarruf kavramı açıklanır. İnsanın nimet ile ilişkisinin bir emanet ve sorumluluk temeline dayandığı vurgulanarak tasarrufun öneminden bahsedilir. Nimetleri kullanırken ölçü ve denge gözetmenin insanın görevi olduğu belirtilir. Tasarrufun ise nimetin değerini bilip onu yerinde ve dengeli kullanmak anlamına geldiği ifade edilir. Şükür ve kanaat kavramları tanımlanır. Nimet bilincinin temelinde şükür ve kanaatin olduğu ifade edilir. Peygamberimizin mütevazı yaşantısından örnekler verilir. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde tasarrufta ölçüyle ilgili ayetlerin meallerini bulur. Tasarrufta ölçüyle ilgili ayetlerde geçen kavramları belirler (**E3.1**). Belirlediği kavramları kanaat ve israf çerçevesinde sınıflandırır (**KB2.7**). Tasarrufta ölçüyle ilgili ayet mealleri doğrultusunda israftan kaçınma, şükür ve kanaat bilinciyle davranma konusuyla ilgili çıkarım yapar. Tasarrufta ölçülü olmaya yönelik ulaştığı çıkarımları günlük hayatına nasıl yansıtabileceğine dair örnekler vermesi istenir (**D16.3, D17.3**). İstek ve ihtiyaç ayrımı yapılarak bilinçli tüketimin önemine değinilir. Öğrencilerden günlük tüketim davranışlarını gözden geçirmeleri istenir ve harcamalarda israftan kaçınmanın önemini fark etmeleri sağlanır (**D17.2**). Bu aşamada düşün-eşleş-yaz tekniği uygulanabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında sınıflandırma tablosu, kısa cevaplı sorular, yansıtıcı öğrenme günlüğü kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak İslam'a göre mahremiyette, kardeşlikte ve tasarrufta ölçülü olmak konulu bir poster hazırlamaları istenebilir. Bu posterin, konuyla ilgili ayet ve hadislerle yer vermesi, günlük hayattan örnekler içermesi beklenir. Hazırlanan posterler dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

TDB.1.3.4

Allah'ın (cc) Hafız, Vedud ve Kerim isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet veya hadislerle değinilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir (**OB1**). Öğrenciler, bu isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Hafız ismi kişinin kendisinin, ailesinin ve başkalarının kişisel alanını ve mahremiyetini korumayla ilişkili olarak ele alınır. Vedud ismi, Müslümanlar arasındaki sevgi ve bağlılığı güçlendiren din kardeşliği bağlamında ele alınır. Kerim ismi; Allah'ın (cc) kullarına çokça nimet vermesi bağlamında nimetlerin değerini bilme, şükür ve kanaatle israftan kaçınma ile ilişkilendirilerek açıklanır. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır (**SDB1.3**). Öğrencilerin aile içi mahremiyeti korumanın önemini fark etmeleri beklenir (**D2.1**). Öğrenciler Hafız, Vedud, Kerim isimlerini anlamlarına ve bağlamlarına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında sınıflandırma tablosu ile boşluk doldurma, eşleştirme, açık uçlu ve kısa cevaplı soru tipleri kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden mahremiyet, kardeşlik ve tasarrufta ölçü konularında tecrübelerini yansıtan bir öğrenme günlüğü hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden mahremiyet, kardeşlik ve tasarrufta ölçü konularını içeren dijital bir dergi hazırlamaları istenebilir.

"İtidalli Bir Yaşam"ı konu alan hikâye yazmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden ünitede geçen temel kavramları ve kuralları içeren görsel eşleştirme kartları hazırlamaları istenebilir.

Verilen görseller üzerinden israf ve tasarruf örneklerini ayırt etmeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: İSLAM'LA DEĞERLENEN HAYATIMIZ

Bu ünite de İslam'la değ erlenen hayatımız konusu ele alınmaktadır. Öğrencilerin; Müslüman'ın iradesine sahip çıkmasını ve onu bilinçli biçimde kullanmasını müşahede etmeleri, ilimle yücelmesini idrak etmeleri, hayâ ile güzelleşmesini anlamaları ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Muktedir, Hakim, Cemil) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme, DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama, DAB4.5. İdrak Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.6. Seçicilik, E3.4. Gerçeği Arama, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D3.Çalışkanlık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.4.1. Müslüman'ın iradesine sahip çıkmasını ve onu bilinçli biçimde kullanmasını müşahade edebilme

- a) Müslüman'ın iradesine sahip çıkması ve onu bilinçli biçimde kullanmasıyla ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) Belirlediği konular hakkında soru sorar.
- c) Müslüman'ın iradesine sahip çıkması ve onu bilinçli biçimde kullanmasıyla ilgili merak ettiği konuları inceler.
- ç) İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

TDB.1.4.2. Müslüman'ın ilimle yücelmesini idrak edebilme

- a) Müslüman'ın ilimle yücelmesi hakkında tefekkür sürecini gözden geçirir.
- b) Müslüman'ın ilimle yücelmesi hakkındaki tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar.
- c) Ulaşılan çıkarımları değerlendirir.

TDB.1.4.3. Müslüman'ın hayâ ile güzelleşmesini anlayabilme

- a) Hayâ kavramını fark eder.
- b) Hayâ kavramını tanımlar.
- c) Hayânın Müslüman'a kattığı değerleri sebepleriyle açıklar.
- ç) Hayâ kavramının özelliklerini belirler.

TDB.1.4.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Müslüman İrade Sahibidir
Müslüman İlim ile Yücelir
Müslüman Hayâ ile Güzelleşir
Allah'ın Güzel İsimleri: Muktedir, Hakim, Cemil

Anahtar Kavramlar

edep, hayâ, ilim, irade, nezaket

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde 3-2-1 kartları, gerekçeli doğru yanlış soruları, anlam çözümleme tablosu, çıkış kartı, kavram analizi şeması, yapılandırılmış grid, öğrenme günlüğü, boşluk doldurma ve eşleştirme soruları, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden bir hafta boyunca günlük programlarını nasıl planladıklarına dair not almaları istenebilir. Bu notların sınıfta bir gözlem formu hâline getirilmesi sağlanabilir. Bu ürünün değerlendirilmesinde, ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktılarına uygun ölçütlerle hazırlanmış dereceli puanlama anahtarları veya dereceleme ölçekleri kullanılabilir. Öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı öz değerlendirme formu kullanılarak sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin seçim yapma, sorumluluk alma, öğrenmenin değeri ve davranışlarını yönlendiren ahlaki ölçüler hakkında yaş düzeylerine uygun ön bilgi ve yaşantılara sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

“Bugünkü işi yarına bırakma.” atasözü paylaşılarak öğrencilerden insanın irade sahibi olması hakkında düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

İlim kavramıyla ilgili kelime ilişkilendirme testi kullanılarak öğrencilerin ön bilgileri kontrol edilebilir.

Hayâ ile ilgili kısa bir hikâye paylaşılarak öğrencilere konu hakkında sorular sorulabilir.

Öğrencilere evrenin bir düzen içerisinde yaratılması hakkında sorular sorularak bu düzenin Allah'ın (cc) Muktedir, Hakim ve Cemil isimleriyle ilişkisi üzerinde durulabilir.

Köprü Kurma

İrade, ilim ve hayânın Müslüman'ın hayatındaki yeri vurgulanarak konuyla gerçek hayat arasında köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.1.4.1

İrade kavramı açıklanır. Konu, ilgili ayet ve hadislerden yararlanılarak temellendirilir. Bu çerçevede insanın tercih ve davranışlarından sorumlu olduğu, Müslüman'ın ise iradesine sahip çıkarak onu bilinçli biçimde kullanması gerektiği vurgulanır. Bu bağlamda İnsan suresi 3. ayete ilgili hadislerle değinilir. Öğretmen rehberliğinde öğrenciler, Müslüman'ın iradesine sahip çıkması ve onu bilinçli biçimde kullanmasıyla ilgili merak ettikleri konuları belirler (**E1.1**). Bu süreçte beyin fırtınası tekniğinden yararlanılabilir. Öğrenciler, belirledikleri konular hakkında sorular sorar (**E3.8**). Sonrasında öğrenciler, Müslüman'ın iradesine sahip çıkması ve onu bilinçli biçimde kullanmasıyla ilgili merak ettikleri konuları inceler. Bu aşamada örnek olay tekniği kullanılabilir. İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapılmaları sağlanır. Beden ve ruhun Allah'ın (cc) insana emaneti olduğu, alışkanlıkların kazanılmasında iradenin rolü ve zamanın bilinçli kullanılmasının önemi üzerinde durulur. Bu konu, din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin “Namaz” içeriğiyle ilişkilendirilir. Bu kapsamda ayet ve hadislerden hareketle zamanın ve imkânların yerinde kullanılmasının önemine dikkat çekilir. Öğrencilerin, ayet ve hadislerde yer alan mesajlarla günlük hayat arasında ilişki kurarak sorumluluklarını yerine getirirken, motivasyon geliştirebilmeyi fark etmeleri sağlanır (**D3.2, D16.3**). Öğrencilerin bu hususlar çerçevesinde kendi davranış ve alışkanlıklarını fark etmeleri sağlanır (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme sürecinde çıkış kartı, açık uçlu sorular ve öğrenme günlüğü kullanılabilir.

Performans görevi kapsamında öğrencilerden bir hafta boyunca günlük programlarını nasıl planladıklarına ilişkin notlar tutmaları istenebilir. Bu notlar sınıfta gözlem formuna dönüştürülebilir. Hazırlanan gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

TDB.1.4.2

Bir İslam âliminin (Gazali, Buhari, Ebu Hanife, İmam Şafii vb.) hayatını anlatan bir metin okunur. Bu metinle ilgili sorular sorularak öğrencilerden Müslüman için ilim öğrenmenin önemini belirlemeleri istenir (**OB1, D3.1**). İlim kavramı açıklanır. İlim öğrenmenin önemiyle ilgili ayet ve hadis örnekleri verilir. İlim öğrenmenin Müslüman'ın hayatına değer kattığı açıklanır. Öğrencilerden Müslüman'ın ilimle yücelmesi hakkında tefekkür sürecini gözden geçirmeleri istenir (**E3.4**). Bunun için kartopu tekniği kullanılabilir. Öğrenciler Müslüman'ın ilimle yücelmesi hakkındaki tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar. Öğrencilerden bu çıkarımları içeren bir deneme yazmaları istenebilir. Öğrenciler ulaştıkları çıkarımları değerlendirir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında gerekçeli doğru yanlış soruları, açık uçlu sorular ve 3-2-1 kartları kullanılarak öğrencilerin Müslüman'ın ilimle yücelmesi konusunda bilgi ve becerileri ölçülebilir.

TDB.1.4.3

Hayâ kavramı ayet ve hadislerden yararlanılarak açıklanır. Öğrencilerin hayâ kavramını fark etmeleri sağlanır **(E1.6)**. Öğrencilerin konuyla ilgili örnekler vermesi teşvik edilerek gözlem veya düşünme etkinliği yapılabilir. Öğrenciler hayâ kavramını tanımlar ve hayânın Müslüman'a kattığı değerleri sebepleriyle açıklar. Konu işlenirken zihin haritası tekniğinden yararlanılabilir. Öğrenciler hayâ kavramının özelliklerini öğretmen rehberliğinde belirler **(KB2.4)**. Hayânın, müminin davranışlarını Allah'a (cc) karşı sorumluluk bilinciyle edep, nezaket ve itidal üzere şekillendiren temel bir ahlak prensibi olduğu vurgulanır. Hayâ sahibi olmanın insanlar arası ilişkileri olumlu etkilediği belirtilir. Bu konuda bir drama etkinliği planlanabilir. Öğrencilerin hayâ sahibi olmanın insanlar arası ilişkilerdeki karşılıklı nezaket ve saygının toplumsal uyuma katkısını fark etmeleri sağlanır **(D14.2, SDB2.1, SDB2.3)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram analizi şeması, boşluk doldurma soruları, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.1.4.4

Allah'ın (cc) Muktedir, Hakim, Cemil isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet veya hadislerle değerlendirilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir **(OB1)**. Öğrenciler, bu isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Muktedir ismi, Allah'ın (cc) gücü ve kudreti çerçevesinde açıklanır. Hakim ismi, ilim ve hikmet kavramlarıyla bağlantılı olarak ele alınır. Cemil isminin, Allah'ın (cc) her şeyi en güzel şekilde yaratması anlamı üzerinde durulur. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.3)**. Öğrenciler Muktedir, Hakim, Cemil isimlerini ayet ve hadislerdeki anlamlarına ve bağlamına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu, eşleştirme soruları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden öğretmenleri rehberliğinde seçecekleri bir İslam âlimiyle ilgili etkileşimli poster hazırlamaları istenebilir.

Öğrenciler edep ve hayâ temalı bir duvar gazetesi veya dergi hazırlayabilir.

Destekleme

Öğrencilerden, iradeli davranışlarını desteklemek için somut görevler içeren günlük kontrol listesi hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 2)

1. ÜNİTE: RABBİMİZE YÖNELMEK

Bu ünite de Rabbimizi tanımanın önemi ve O'nunla irtibat kurmanın yolları ele alınmaktadır. Öğrencilerin; Allah'ın (cc) varlığını, birliğini ve sıfatlarını idrak etmeleri, dua ve zikrin İslam'daki önemini anlamaları, tövbe kavramı için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurmaları ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Halık, Mucib, Tevvab) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB1. Temel Kaynakları Kullanma (DAB1.1. Kur'an-ı Kerim Meallerine Başvurma), DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama, DAB4.5. İdrak Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E3.1. Muhakeme, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtırna), SDB2.2 İş Birliği

Değerler D12. Sabır, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.5.Sınıflandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.1.1. Allah'ın (cc) varlığını, birliğini ve sıfatlarını idrak edebilme

- a) Allah'ın (cc) varlığı, birliği ve sıfatlarıyla ilgili tefekkür sürecini gözden geçirir.
- b) Allah'ın (cc) varlığı, birliği ve sıfatlarıyla ilgili tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar.
- c) Allah'ın (cc) varlığı, birliği ve sıfatlarıyla ilgili ulaşılan çıkarımları değerlendirir.

TDB.2.1.2. Dua ve zikrin İslam'daki önemini anlayabilme

- a) Dua ve zikir kavramlarını fark eder.
- b) Dua ve zikir kavramlarını tanımlar.
- c) Dua ve zikre yönelmenin sebeplerini açıklar.
- ç) Dua ve zikir kavramlarının özelliklerini belirler.

TDB.2.1.3. Tövbe kavramı için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme

- a) Tövbeyle ilgili aradığı ayetlerin meallerini bulur.
- b) Ayetlerde geçen konuları belirler.
- c) Ayetleri içeriklerine göre sınıflandırır.
- ç) Ayet mealleri doğrultusunda tövbeyle ilgili çıkarım yapar.
- d) Ayetlerle ilgili yaptığı çıkarımlara tövbe konusunda yer verir.

TDB.2.1.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Rabbimi Tanıyorum
Kalbin Dili: Dua ve Zikir
Hatalardan Arınma: Tövbe
Allah'ın Güzel İsimleri: Halık, Mucib, Tevvab

Anahtar Kavramlar

istiğfar, kulluk, zikir

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde açık uçlu sorular, gerekçeli doğru-yanlış soruları, kavram haritaları, öz değerlendirme formu, çıkış kartı, balık kılıcı diyagramı, anlam çözümleme tablosu, eşleştirme soruları, yapılandırılmış grid ve kısa cevaplı sorular kullanılabilir.

Performans Görevi: Dua ve zikrin, bireyin hayatına etkilerini konu alan bir röportaj hazırlanabilir. Bu ürünün değerlendirilmesinde, ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktılarına uygun ölçütlerle hazırlanmış dereceli puanlama anahtarları veya dereceleme ölçekleri kullanılabilir. Öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı öz, akran ya da grup değerlendirme formları kullanılarak sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin; Kur'an ve sünnetin İslam'ın temel kaynakları olduğunu öğrendikleri, İslam'ın ve imanın şartlarını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere "Sizce Rabbimizi tanımak neden önemlidir?" sorusu sorularak konuyla ilgili beyin fırtınası yaptırılabilir.

Öğrencilere dua ederken neler hissettikleri sorularak düşüncelerini paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilere bir hata yaptıklarında bunu nasıl telafi edebilecekleri sorulabilir.

Ünitede öğrendikleri bilgilerden hareketle öğrencilerden Yüce Allah ile ilgili üç temel özellik saymaları istenebilir. Saydıkları özelliklerin hangi esmayihüsnaya karşılık geldiği açıklanabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere, Allah'ı (cc) tanımının O'nu sevmeyeyle ilişkili olduğu belirtilerek din kültürü ve ahlak bilgisi dersi 4.sınıf "Allah Sevgisi" ünitesiyle köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.2.1.1

Öğrencilere, mümin olmanın ilk şartı ve tüm inanç esaslarının temeli olarak tevhit inancı hatırlatılır. Bu konu din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin "Allah İnancı" içeriğiyle ilişkilendirilir. Allah'ı (cc) sıfatlarıyla tanımının önemine değinilir. Konuyla ilgili ayetler verilerek, öğrencilerin kâinattaki düzen ve ahengi dikkate alması ve Allah'ın (cc) varlığı, birliği ve sıfatlarıyla ilgili tefekkür sürecini gözden geçirmesi istenir (**E3.1**). Bu süreçte düşün-eşleş-paylaş tekniğinden yararlanılabilir. Allah'ın (cc) zatî ve sübutî sıfatları hakkında bilgi verilir. Zatî sıfatları, yalnızca Allah'ın (cc) zatına özgü olan ve O'nu yarattıklarından ayıran sıfatlar olduğu açıklanır. Sübutî sıfatların ise Allah'ın (cc) her şeyi bilmesi, görmesi, işitmesi ve kudretiyle yaratması gibi nitelikleri gösterdiği açıklanır. Öğrencilerden Allah'ın (cc) varlığı, birliği ve sıfatlarıyla ilgili tefekkür sürecine dayalı çıkarımlar yapmaları ve bu çıkarımları öğretmen rehberliğinde değerlendirmeleri istenir (**E3.4**). Öğrencilerin, Allah'ı (cc) doğru tanımının bireye sorumluluk ve kulluk bilinci kazandırdığını fark etmeleri sağlanır (**D16.3**). Kulluk kavramı açıklanır. Zariyat suresi 56. ayet çerçevesinde insanın yaratılış amacının kulluk olduğu belirtilir. Kulluk bilinciyle ilgili hadislerle yer verilir. Bilinçli kulluğun; ibadetleri samimiyetle yerine getirme, emanete riayet etme ve ihtiyaç sahiplerine yardım etme gibi davranışlarla hayatın her alanına yansıdığı belirtilir. Bunun da kişiyi Allah'ın (cc) rızasına, dünyevi ve uhrevi mutluluğa ulaştırdığı vurgulanır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular, gerekçeli doğru yanlış soruları ve kavram haritaları kullanılabilir.

TDB.2.1.2

Dua ve zikirle ilgili ayetler (Rad suresi 28, Ahzab suresi 41, Bakara suresi 186 vb.) öğrencilere sunulur. Bu ayetlerle Allah'ın (cc) kullarına çok yakın olduğu ve Allah'ı (cc) anmanın önemi vurgulanır. Bu süreçte öğrencilerin dua ve zikri, Allah'la (cc) sürekli irtibatın temel yolları olarak fark etmesi sağlanır. Bununla ilgili soru-cevap tekniği kullanılabilir. Dua ve zikir kavramları açıklanır. Allah'ı (cc) tespih etmenin, O'na yönelmenin mahiyeti ve önemi hakkında bilgiler verilir. Kulun Allah'a (cc) sığınma ihtiyacı gerekçelendirilerek öğrencilerden dua ve zikir kavramlarını tanımlamaları ve insanın dua ve zikre yönelmesinin sebeplerini açıklamaları istenir. Bununla ilgili konuşma halkası etkinliği yapılabilir. Dua etmenin adabı ve başkası için dua etmenin önemi hakkında bilgi verilir. Dua çeşitleri kavli ve fiili dua olarak ele alınır. Kulun, duasında diledikleri için sorumluluk alması ve çaba göstermesi gerektiği; sınavda başarılı olmak isteyen öğrencinin ders çalışması, sağlıklı olmak isteyen kişinin zararlı alışkanlıklardan uzak durması gibi günlük hayattan örneklerle açıklanır. Öğrencilerden dua ederken sabırlı olmanın önemini fark etmeleri ve bu doğrultuda karşılaştıkları durumlarda motivasyonlarını nasıl sürdürebileceklerine dair örnekler paylaşmaları istenir (**D12.3**). Dua etmenin kişiye sağladığı manevi faydalar özetlenir. Zikrin nasıl yapılabilceği üzerinde durulur. Zikir örnekleri verilir.

Öğrencilerden dua ve zikir kavramlarının özelliklerini belirlemesi istenir (**E3.7**). Bu aşamada öğrencilerden konuyla ilgili çıkış kartı oluşturmaları istenebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öz değerlendirme formu, çıkış kartı, balık kılçığı diyagramı ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans görevi olarak dua ve zikrin, bireyin hayatına etkilerini konu alan bir röportaj hazırlanabilir. Hazırlanan röportaj dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.2.1.3

Tövbe kavramının sözlük ve terim anlamları verilir. Her insanın fıtratı gereği hata yapabileceği vurgulanır. Öğrencilere tövbe konusuna ilişkin temel kavramlar sunulur ve onlardan bu kavramlar doğrultusunda öğretmen rehberliğinde tövbeyle ilgili ayetlerin meallerini araştırmaları istenir. Konu işlenirken ayrılıp birleşme (jigsaw) tekniğinden yararlanılabilir. Bu aşamada öğrencilerin karşılıklı saygıya dayalı iletişim kurmaları ve iş birliği içinde çalışmaları beklenir (**SDB2.2**). Öğrenciler, tövbe ile ilgili ayetlerde geçen konuları belirleyerek bu ayetleri içeriklerine göre sınıflandırır (**KB2.5**). Tövbenin mahiyeti ve önemi açıklanır. Konuyla ilgili hadislere yer verilir. Tövbenin aşamalı olduğu ve nasıl yapılacağı belirtilir. Kulun affedilme konusunda ümitvar olması gerektiği belirtilir. Öğrenciler, tövbe ile ilgili ayetlerden çıkarım yapar (**E3.1**). Ardından bu çıkarımlarını tövbenin sonuçlarıyla ilişkilendirerek paylaşır. Verilen kararların sorumluluğunu almanın, yanlış karar ve davranışların telafisi için çaba göstermenin öneminin öğrenciler tarafından fark edilmesi sağlanır (**D16.1, D16.3**). Öğrencilere tövbe istiğfar dualarından örnekler verilir. Böylece öğrencilerin örnek dualara günlük hayatlarında yer vermesi beklenir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öz değerlendirme formu, çıkış kartı, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.1.4

Allah'ın (cc) Halık, Mucib, Tevab isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet veya hadislere değinilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir (**OB1**). Öğrenciler, bu isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Öğrencilerin araştırma sonuçlarını paylaşmaları için konuşma halkası tekniğinden yararlanılabilir. Halık ismi, yoktan var etme ve yaratma gücüyle ilişkilendirilir. Mucib ismi, icabet etme ve karşılık verme anlamlarıyla açıklanır. Tevab ismi, tövbe kavramıyla ele alınır. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır (**SDB1.3**). Öğrencilerden duygu, düşünce ve davranışlarından sorumlu olduklarını fark etmeleri beklenir (**D16.3**). Öğrenciler Halık, Mucib, Tevab isimlerini anlamlarına ve bağlamlarına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu, eşleştirme soruları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden, Allah'ın (cc) zatî ve sübutî sıfatlarının anlamlarını kapsayan kısa bir hikâye yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden dua, zikir ve tövbe kavramlarına kendi hayatlarından örnekler içeren bir durum senaryosu hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerin Halık, Mucib ve Tevab isimleri arasındaki ilişkiyi anlatan dijital bir poster tasarımları sağlanabilir.

Destekleme

Öğrencilerin Allah'ın (cc) zatî ve sübutî sıfatlarını öğrenmesini kolaylaştırmak için kavram kartları etkinliği yapılabilir.

Öğrencilerden dua, zikir ve tövbe kavramlarının insan hayatına etkilerini basit bir şema veya akış diyagramı ile göstermeleri istenebilir.

Esmayihüsnanın kolay kavranabilmesi için eşleştirme ve boşluk doldurma çalışmaları uygulanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: GÖZÜMÜZÜN NURU NAMAZ

Bu ünite de namaz ibadeti ve bununla ilgili temel konular ele alınmaktadır. Öğrencilerin; namaz için yapılan hazırlıkları müşahede etmeleri, namazın hükümlerini sınıflandırmaları, namazın kılınışını tatbik etmeleri ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Nur, Alî, Kayyum) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme), DAB6. Tatbik (DAB6. Tatbik Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.5. Sınıflandırma

EĞİLİMLER E1.4.Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E3.1.Muhakeme, E3.7. Sistematiçlik, E3.8.Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3.Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma)

Değerler D10. Mütevazılık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D18.Temizlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.8. Sorgulama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.2.1. Namaza hazırlığı müşahede edebilme

- a) Namaza hazırlıkla ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) Namaza hazırlıkla ilgili belirlediği konular hakkında soru sorar.
- c) Namaza hazırlıkla ilgili merak ettiği konuları inceler.
- ç) İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

TDB.2.2.2. Namazın hükümlerini sınıflandırabilme

- a) Namazın hükümlerine ilişkin ölçütleri belirler.
- b) Namazın hükümlerini ayırıştırır.
- c) Namazın hükümlerini tasnif eder.
- ç) Namazın hükümlerini etiketler.

TDB.2.2.3. Namazın kılınışı tatbik edebilme

- a) Namazın kılınışı sırasını ve temel kurallarını açıklar.
- b) Namaz kılmak için ön hazırlık yapar.
- c) Namazı usulüne uygun biçimde kılar.
- ç) Namazın uygulama süreçlerini değerlendirir.

TDB.2.2.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Namaza Hazırlanıyorum
Namazın Hükümlerini Öğreniyorum
Namaz Kılıyorum
Allah'ın Güzel İsimleri: Nur, Alî, Hay, Kayyum

Anahtar Kavramlar

hadesten taharet, mesh, sehiv, tadiliekân, tilavet

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde açık uçlu sorular, doğru yanlış soruları, kısa cevaplı sorular, çıkış kartları, boşluk doldurma ve eşleştirme soruları, yapılandırılmış grid ve anlam çözümleme tablosu kullanılabilir.

Performans Görevi: Performans görevi olarak öğrencilerden sınıf ortamında namazın ön hazırlıklarını, hükümlerini ve kılınışı içeren "Namaz Rehberim Köşesi" hazırlamaları istenebilir. Bu ürünün değerlendirilmesinde, ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktılarına uygun ölçütlerle hazırlanmış dereceli puanlama anahtarları veya dereceleme ölçekleri kullanılabilir. Öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı öz, akran ya da grup değerlendirme formları kullanılarak sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

- Temel Kabuller** Beş vakit namazın İslam'da farz bir ibadet olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.
- Ön Değerlendirme Süreci** Temizlikle ilgili bir durum hikâyesi sunularak öğrencilerden duruma yönelik kendi çözüm yollarını ifade etmeleri istenir.
- Farz, vacip ve sünnet kavramları hakkında neler bildikleri sorularak öğrencilerin hükümler hakkındaki ön bilgileri tespit edilebilir.
- Öğrencilerin ön bilgilerini belirlemek amacıyla çevrelerinde namazın kılınışına dair gözlemledikleri bir durumu ifade etmeleri istenebilir.
- Allah'ın (cc) yüceliğinin ne anlama geldiği sorularak öğrencilerden bu konuda örnekler paylaşmaları istenebilir.
- Köprü Kurma** Namazın kılınışına dair öğrencilerin gözlemlerinden yola çıkılarak konuyla günlük hayat arasında köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.2.2.1

İslam'ın temizliğe verdiği öneme değinilir ve namaz gibi bazı ibadetler için belirli temizlik şartlarının yerine getirilmesi gerektiği açıklanır. Konuyla ilgili ayet ve hadislerden örnekler verilir. Fen bilimleri disiplininde yer alan "Sürdürülebilir Yaşam ve Geri Dönüşüm" içeriğiyle ilişki kurularak temizliğin bireysel olduğu kadar çevresel boyutuna da dikkat çekilir. Öğrencilerden namaza hazırlıkla ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri ve belirledikleri konular hakkında soru sormaları istenir (**KB2.8, E3.8**). Bu aşamada beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Temizlik çeşitleri maddi (necasetten taharet), hükmi (hades-ten taharet) ve manevi olarak sınıflandırılır. Öğrencilerin kişisel temizliğin sağlık ve öz saygı açısından önemini kavramaları sağlanır (**D18.1**). Abdestin farzları sıralanarak alınış aşamaları görseller yardımıyla gösterilir Görsellerden yararlanılarak öğrencilerden abdestin nasıl alındığını göstermeleri istenir (**OB4**). Öğrencilerden namaza hazırlıkla ilgili merak ettiği konuları incelemesi ve inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapması istenir (**E3.1**). Öğrenciler bu çıkarımlarla ilgili öğrenme günlükleri yazabilir. Abdesti bozan durumlardan bahsedilir. Sargı ve mest üzerine mesh konuları öğrenci düzeyine göre ele alınır. Guslun farzları ve alınışı hakkında bilgi verilir. Teyemmümün farzları ve alınışı açıklanarak teyemmümü geçersiz kılan durumlara değinilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, boşluk doldurma, eşleştirme ve açık uçlu soru tipleri kullanılabilir.

TDB.2.2.2

İslam'da namazın önemi açıklanır. Konuyla ilgili ayet ve hadislere yer verilir. Namazın nasıl kılınacağı konusunda Hz. Muhammed'in (sav) örnekliliği vurgulanır. Tadilierkâna uymanın önemi ve gerekliliği açıklanır. Öğrenciler namaz ibadetini yerine getirirken namazın hükümlerine riayet etmenin bir görev bilinci gerektirdiğini fark eder ve bu doğrultuda nasıl hareket edilmesi gerektiğine dair örnekler verir (**D16.3**). Öğrenciler namazın hükümlerine ilişkin ölçütleri öğretmen rehberliğinde belirler ve bu hükümleri farz, vacip ve sünnet olarak ayırıştırır. Namazın tam ve doğru bir şekilde kılınması için namazın farzlarına uyulması gerektiği belirtilir. Namazın vacipleri kasten terk edildiğinde namazın yeniden kılınması, sehven terk edildiğinde ise sehiv secdesi yapılması gerektiği açıklanır. Hz. Muhammed'in (sav) farz ve vacipler dışında namazdaki uygulamaları namazın sünnetleri olarak ifade edilir. Namazın hükümleri tasnif edilerek etiketlenir (**E3.7**). Bunun için kavram haritası kullanılabilir. Namazı bozan durumlar açıklanır. Sehiv ve tilavet secdesi gerektiren durumlara örnek verilerek bu secdelerin nasıl yapılacağı tarif edilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yapılandırılmış grid, anlam çözümleme tablosu, doğru yanlış soruları ve kısa cevaplı sorular kullanılabilir.

TDB.2.2.3

Namazda okunan dua ve tespihler anlamlarıyla birlikte ele alınır. Beş vakit namazın kılınışı hakkında bilgi verilir. Öğrencilerden namazın kılınış sırasını ve erkânını açıklamaları istenir. Öğrenciler namaz kılmak için ön hazırlık yapar ve namazı usulüne uygun biçimde kılar **(E1.4, D16.3)**. Sürecin sonunda kendi uygulamalarını değerlendirerek eksik veya geliştirilmesi gereken yönlerini fark eder **(SDB1.3)**. Konu işlenirken gösterip yaptırma tekniğinden yararlanılabilir. Cuma, cenaze, bayram ve teravih namazlarının hükümleri ve kılınışları açıklanır. Cemaatle namazın önemi ele alınır ve namazı kaçıran kimsenin nasıl hareket edeceğine dair hükümler öğrenci düzeyine uygun şekilde açıklanır. Öğrenciler namazın uygulama süreçlerini değerlendirir. Bu konu, din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin "Namaz" içeriğiyle ilişkilendirilir. Bu aşamada çıkış kartları kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, eşleştirme ve açık uçlu soru tipleri kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden sınıf ortamında namazın ön hazırlıklarını, hükümlerini ve kılınışını içeren "Namaz Köşesi" hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün derceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.2.2.4

Allah'ın (cc) Nur, Alî, Hay ve Kayyum isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet veya hadislerle değerlendirilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir **(OB1)**. Öğrenciler, bu isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Öğrencilerin araştırma sonuçlarını paylaşımları için düşün-eşleş-paylaş tekniğinden yararlanılabilir. Nur isminin kalbi aydınlatan ve ona iman veren anlamı üzerinde durulur. Alî ismi yücelik ve kudret kavramları çerçevesinde ele alınır. Hay ve Kayyum isimleri tevhit inancı bağlamında açıklanır. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.3)**. Öğrencilerden Allah'ın (cc) yüceliğini, tüm varlığın O'nun kudretiyle devam ettiğini fark etmeleri ve bu bilinçle davranmaları beklenir **(D10.2, D14.3)**. Öğrenciler Nur, Alî, Hay ve Kayyum isimlerini anlamlarına ve bağlamlarına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu, eşleştirme soruları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden abdestin alınışını gösteren bilgilendirici bir video hazırlamaları istenebilir. Öğrenciler, seçtikleri bir namaz türünün (beş vakit, cuma, bayram, cenaze vb.) kılınış basamaklarını sade çizimler ve kısa açıklamalarla gösteren tek sayfalık bir poster hazırlayabilir.

Öğrenciler namazda okunan dua ve tespihlerle ilgili bilgi kartları tasarlayabilir.

Destekleme Öğrencilerden abdestin alınışının sıralandığı bir kart oyunu tasarlamaları istenebilir. Namazın hükümleriyle ilgili kavram haritası hazırlanabilir.

Öğrencilerden namazın kılınış sırasını gösteren görselleri doğru sıraya dizmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: MÜSLÜMAN KUL HAKKINI GÖZETİR

Bu ünite Müslüman'ın kul hakkını gözetmesi konusu ele alınmaktadır. Öğrencilerin; kul hakkı kavramını anlamaları, sılayırahmin önemini hayatlarına yansıtma, topluma ve çevreye emanet bilinciyle yaklaşmanın etkilerini müşahade etmeleri ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Adl, Gafur, Hak) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme, DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER E2.2. Sorumluluk, E3.1. Muhakeme, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D5. Duyarlılık, D9. Merhamet, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.3.1. Kul hakkı kavramını anlayabilme

- a) Kul hakkı kavramını fark eder.
- b) Kul hakkı kavramını tanımlar.
- c) Kul hakkının ortaya çıktığı durumları sebepleriyle açıklar.
- ç) Kul hakkı kavramının özelliklerini belirler.

TDB.2.3.2. Sılayırahmin önemini hayatına yansıtabilme

- a) Sılayırahim ile ilgili tecrübelerini gözden geçirir.
- b) Sılayırahim ile ilgili tecrübelerinden hareketle sılayırahmin önemi hakkında çıkarım yapar.
- c) Sılayırahmin önemi hakkında ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

TDB.2.3.3. Topluma ve çevreye emanet bilinciyle yaklaşmanın etkilerini müşahade edebilme

- a) Topluma ve çevreye emanet bilinciyle yaklaşmanın etkileriyle ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) Topluma ve çevreye emanet bilinciyle yaklaşmanın etkileriyle ilgili belirlediği konular hakkında soru sorar.
- c) Topluma ve çevreye emanet bilinciyle yaklaşmanın etkileriyle ilgili merak ettiği konuları inceler.
- ç) İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

TDB.2.3.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kul Hakkına Riayet Ederim
Sılayırahme Önem Veririm
Emanete Sahip Çıkarım
Allah'ın Güzel İsimleri: Adl, Gafur, Hak

Anahtar Kavramlar

emanet, kul hakkı, sılayırahim

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde kavram analizi şeması, anlam çözümleme tablosu, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid, yansıtıcı yazı, gerekçeli doğru yanlış, boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, kısa cevaplı ve açık uçlu soru soru tipleri kullanılabilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden ailede, okulda ve yaşadıkları çevrede kul hakkını gözetmeye yönelik davranış örneklerini içeren bir radyo tiyatrosu hazırlamaları istenebilir. Bu ürünün değerlendirilmesinde, ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktılarına uygun ölçütlerle hazırlanmış dereceli puanlama anahtarları veya dereceleme ölçekleri kullanılabilir. Öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı öz, akran ya da grup değerlendirme formları kullanılarak sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

- Temel Kabuller** Öğrencilerin; aile, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinin önemine dair genel bir farkındalığa sahip oldukları kabul edilmektedir.
- Ön Değerlendirme Süreci** Öğrencilerden, haksızlık yaptıkları ya da haksızlığa şahit oldukları bir durumu düşünmeleri ve bu durumla ilgili duygularını paylaşmaları istenebilir.
- Öğrencilere aile büyükleri, akrabaları veya komşularına yaptıkları bir ziyaret hakkında sorular sorulabilir.
- Öğrencilerden günlük hayatlarında ortak kullanılan alanların durumuna dair gözlemlerini paylaşmaları istenebilir.
- Öğrencilerden günlük hayatında adil, affedici ve başkalarının hakkını gözetten bir insanın davranışlarına örnekler vermeleri istenebilir.
- Köprü Kurma** Başkalarının hakkını gözetme ya da ihmal etme durumlarıyla karşılaşılabilceği hatırlatılarak kul hakkı konusuyla günlük hayat arasında köprü kurulabilir.
- Öğrenme-Öğretme Uygulamaları** **TDB.2.3.1**
- Kul hakkı kavramı açıklanır. Kul hakkını gözetmenin adaletli olmayı ve insan ilişkilerinde hakkaniyetli davranmayı gerektirdiği vurgulanır. Konuyla ilgili ayet ve hadisler yer verilir. Kul hakkı kapsamına giren davranışlar açıklanır. Kul hakkının, kişiler arası ilişkilerin yanı sıra kamuya ait hak ve mallarla ilgili sorumlulukları da kapsadığı belirtilir. Öğrencilerin kul hakkı kavramını fark etmeleri ve tanımlamaları sağlanır. Öğrenciler kul hakkının ortaya çıktığı durumları sebepleriyle açıklar (**OB6, E3.1**). Öğrencilerden örnek olaylar üzerinde hangi davranışın kul hakkını gözetmek açısından daha uygun olduğuna karar vermeleri istenir (**SDB3.3**). Bunun için örnek olay tekniği kullanılabilir. Kul hakkı ihlalini önlemeye yönelik tutum ve davranışlar açıklanır. Kul hakkını telafi etme yolu olarak özür dileme, helalleşme ve verilen zararı tazmin etme konuları vurgulanır. Öğrencilerin haksızlık karşısında hakkı savunmanın önemini ve meşru hak arama yollarının varlığını fark etmeleri sağlanır (**D1.1, OB6**). Konuyla ilgili peygamberlerin ya da sahabenin hayatından örnekler verilir. Öğrencilerden kul hakkı kavramının özelliklerini belirlemeleri istenir (**KB2.4**). Bunun için konuşma halkası tekniği kullanılabilir. Kul hakkının hem dünya hayatı hem de ahiret sorumluluğu açısından sonuçları açıklanır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram analizi şeması, doğru yanlış, boşluk doldurma, kısa cevaplı ve açık uçlu soru tipleri kullanılabilir.

TDB.2.3.2

Sılayırahim kavramı açıklanır. Müslüman'ın kul hakkını gözetmeye ailesinden başlaması gerektiği ifade edilir. Aile ortamının bir hak ve sorumluluk alanı olduğunun fark edilmesi sağlanır (**D2.4**). Aile içinde saygı ve nezaketin önemi ele alınır. Akrabalık bağı sürdürmenin önemine dikkat çekilir. Akrabaları ziyaret etmenin, onlarla haberleşmenin, özel gün ve durumlarda (bayram, düğün, cenaze, hastalık vb.) akrabaların yanında olmanın sılayırahim kapsamına girdiği belirtilir. Sılayırahim bağlamında komşuluk hakları ele alınır. Komşular arasında selamlaşma, nazik olma ve yardımlaşmayla ilgili örnek davranışlara değinilir. Gürültü, temizlik gibi konularda komşuları rahatsız etmemeye özen göstermenin önemi vurgulanır. Konuyla ilgili ayet ve hadislerden örnekler verilir. Öğrencilerin aile, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinde kul hakkını gözetmenin bireysel ve toplumsal hayata katkılarını fark etmesi sağlanır (**D15.4**). Öğrenciler, sılayırahim ile ilgili tecrübelerini gözden geçirir ve bu tecrübelerden hareketle sılayırahmin önemi hakkında çıkarım yapar (**E2.2**). Öğrendiklerinden hareketle sılayırahmin birey ve toplum açısından önemi hakkında ulaştığı çıkarımları değerlendirir ve kendi hayatlarıyla ilişkilendirir (**D2.2, D2.3, D19.1, SDB1.3, OB5**). Bu aşamada öğrencilerden yansıtıcı yazı hazırlamaları istenebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında tanılayıcı dallanmış ağaç ve doğru yanlış, boşluk doldurma, açık uçlu soru tipleri kullanılabilir.

TDB.2.3.3

İnsanın Allah (cc) tarafından yeryüzünde bir halife olarak yaratıldığı, bu nedenle değerli bir varlık olduğu ve kendisine bazı sorumluluklar yüklendiği belirtilir. Konuyla ilgili ayetlere yer verilir. Allah'ın (cc) insana verdiği bu değerın kul hakkını gözetme sorumluluğunu da beraberinde getirdiği ifade edilir. Emanet kavramı açıklanır. İnsana verilen her nimet ve imkânın emanet kabul edildiği, emanete riayetın kul hakkını gözetmenin bir yolu olduğu belirtilir. Emanetin; insanın kendisine, diğer insanlara, çevreye ve vatanına karşı sorumluluklarını kapsadığı vurgulanır. Kamuya ait ortak alanları ve bu alanlarda kullanılan eşyaları korumanın emanet bilincinin bir gereği olduğu ve bunlara zarar vermenin kul hakkı ihlali sayıldığı ifade edilir. Öğrenciler emanet bilincinin topluma ve yaşadığı çevreye yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları belirler ve belirlediği konular hakkında soru sorar (**E3.8**). Bu süreçte öğrencilerden soru kutusu hazırlamaları istenebilir. Müslüman'ın doğruluk, dürüstlük gibi değerleri benimseyerek emanete riayet eden, güvenilir bir kişilik sergilemesi gerektiği ifade edilir. Konuyla ilgili hadislere yer verilir. Öğrencilerin, insanlara değer vermenin ve başkalarının onurunu zedelemekten kaçınmanın önemini fark etmeleri sağlanır (**D5.1, D14.1**). Yeryüzünün Allah'ın (cc) insana bir emaneti olduğu, ayet veya hadislerle açıklanır. İnsanın bu emaneti yüklenen varlık olarak yeryüzünü korumak ve güzelleştirmekle sorumlu olduğu belirtilir. Bu kapsamda konu, sosyal bilgiler disiplininde yer alan "Hayatımızdaki Ekonomi" içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerin günlük hayatta yerine getirilen vatandaşlık görevlerinin kul hakkıyla ilişkisini örnekler üzerinden açıklaması sağlanır (**OB6**). Bu konu, din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin "Ahlaki Davranışlar" içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerin; vatanımızı sevmenin millî ve manevî değerlerimizi, doğal güzelliklerimizi ve kaynaklarımızı korumak anlamına geldiğini fark etmeleri sağlanır (**D19.3, D19.4**). Öğrenciler emanet bilincinin topluma ve yaşadığı çevreye yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları inceler ve inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar (**D16.1, D16.2, E3.7**). Bu aşamada soru kutusuna atılan sorular cevaplanır. Bunun için soru turu tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yansıtıcı yazı, gerekçeli doğru yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru tiplerinden yararlanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden ailede, okulda ve yaşadıkları çevrede kul hakkını gözetmeye yönelik davranış örneklerini içeren bir radyo tiyatrosu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.2.3.4

Allah'ın (cc) Adl, Gafur ve Hak isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet ve hadislere yer verilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir (**OB1**). Öğrenciler, belirledikleri isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Öğrencilerin araştırma sonuçlarını paylaşmaları için kartopu tekniğinden yararlanılabilir. Adl ismi, insanlar arası ilişkilerde adaletli ve hakkaniyetli davranma ve emanet bilinciyle ilişkilendirilerek anlatılır. Gafur ismi, hata yapanlara karşı affedici olma ve telafiye fırsat verme konularıyla bağlantılı olarak açıklanır. Hak ismi ise doğruluktan ayrılmama ve başkalarının hakkına saygı gösterme bağlamında ele alınır. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır (**SDB1.3**). Öğrencilerin herkesin hata yapabileceğini anlamaları ve hakkaniyetli davranmanın önemini fark etmeleri sağlanır (**D9.2**). Öğrenciler Adl, Gafur ve Hak isimlerini anlam ve bağlamlarına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu, yapılandırılmış grid ile doğru yanlış, eşleştirme, kısa cevaplı ve açık uçlu soru tiplerinden yararlanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden kul hakkı konulu bir çizgi roman tasarımları istenebilir.

Vatanımızı sevmek, kültürel mirasımızı korumak, millî ve manevî değerlerimizi yaşatmak konulu kolaj çalışması hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden akrabalarını tanıtıcı kartlar hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden emanete riayetle ilgili kendi davranışlarını kontrol etmeye yönelik bir kontrol listesi hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: İSLAM'I TEMSİL EDİYORUZ

Bu ünite de İslam'ı temsil konusu ele alınmaktadır. Öğrencilerin; iletişimde ahlaki irdelemeleri, iyiliğe gönüllü olmayı müşahade etmeleri, İslam'ı tebliği tatbik etmeleri ve Allah'ın (cc) güzel isimlerini (Ber, Halim, Reşid) ayırt etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB3. Tahkik (DAB3.1. Dinî Kavramları Ayırt Etme), DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme, DAB4.3. Dinî Görüş/Argümanları İrdeleme), DAB6. Tatbik (DAB6. Tatbik Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D5. Duyarlılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.4.1. İletişimde ahlaki irdeleyebilme

- a) İletişimde ahlaki tutumların neler olduğunu tespit eder.
- b) İletişimde ahlaki tutumları karşılaştırır.
- c) İletişimde ahlaki tutumları temel dinî bilgi kaynaklarını ölçüt alarak inceler.
- ç) İletişimde ahlaki tutumlardan tercih edilebilir olanları gerekçeleriyle belirler.

TDB.2.4.2. İyiliğe gönüllü olmayı müşahade edebilme

- a) İyiliğe gönüllü olmayla ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) İyiliğe gönüllü olmayla ilgili belirlediği konular hakkında soru sorar.
- c) İyiliğe gönüllü olmayla ilgili merak ettiği konuları inceler.
- ç) İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

TDB.2.4.3. İslam'ı tebliği tatbik edebilme

- a) İslam'ı tebliğin süreç ve kurallarını açıklar.
- b) İslam'ı tebliğ için ön hazırlık yapar.
- c) İslam'ı tebliği usulüne uygun biçimde icra eder.
- ç) İslam'ı tebliğ süreçlerini değerlendirir.

TDB.2.4.4. Allah'ın (cc) güzel isimlerini ayırt edebilme

- a) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit eder.
- b) Metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerinin İslam'daki yeri ve önemini araştırır.
- c) Allah'ın (cc) güzel isimlerini ilişkili olduğu alana göre etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İletişimde Ahlakı Önemsiyorum
İyiliğe Gönüllü Oluyorum
İslam'ı Tebliğ Ediyorum
Allah'ın Güzel İsimleri: Ber, Halim, Reşid

Anahtar Kavramlar

iletişim, istişare, iyilik, tebliğ, temsil

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Bu ünitenin ölçme ve değerlendirme sürecinde 3-2-1 kartları, tanılayıcı dallanmış ağaç, yansıtıcı yazı, anlam çözümleme tablosu, çıkış kartı, kavram analizi şeması, yapılandırılmış grid, öğrenme günlüğü, boşluk doldurma ve eşleştirme soruları, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden, bir Müslüman'ın sosyal ve dijital ortamlardaki tutumlarında inançlarını ve değerlerini nasıl temsil etmesi gerektiğini yansıtan bir ağ günlüğü hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük hayatta iletişim, iyilik, sorumluluk ve değer temelli tutumlarla ilgili yaş düzeylerine uygun ön bilgi ve deneyime sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Günlük hayattaki iletişim biçimlerinin neler olduğu sorularak öğrencilerin konuyla ilgili beyin fırtınası yapması sağlanabilir.

Öğrencilerden çevrelerinde şahit oldukları iyilik davranışlarını paylaşmaları istenebilir.

İhtida eden bireylerin İslam'a yönelme süreçlerinden kesitler paylaşarak öğrencilere konuyla ilgili sorular sorulabilir.

Öğrencilerden Allah'ın (cc) kullarına ihsanda bulunması, şefkat göstermesi ve onları doğru yola iletmesiyle ilgili örnekler vermeleri istenebilir.

Köprü Kurma

İletişim, iyilik ve tebliğin Müslüman'ın hayatındaki yeri vurgulanarak konuyla gerçek hayat arasında köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.2.4.1

İnsanın sosyal bir varlık olarak çevresiyle kurduğu iletişimin sağlıklı olabilmesi için ahlaki kurallara riayet etmesi gerektiği vurgulanır. Günlük hayatta sözlü ve sözsüz iletişimde, dijital ortamda dikkat edilmesi gereken kurallar olduğu aktarılır. Bu kapsamda konu, sosyal bilgiler disiplininde yer alan "Teknoloji ve Sosyal Bilimler" ve din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin "Ahlaki Davranışlar" içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğretmen rehberliğinde öğrenciler, iletişimde ahlaki tutum ve davranışların neler olabileceğini tespit eder ve bunları karşılaştırır (**D5.1, E3.10, KB2.7**). Bu aşamada Sokratik tartışma tekniği kullanılabilir. Öğrenciler, iletişimde ahlaki tutumları temel dinî bilgi kaynaklarını ölçüt alarak inceler. Ayet veya hadislerden örnekler verilir. Gıybet ve iftiranın dijital biçimleri, haberin doğruluğunu araştırma, güvenilir bilgi paylaşma, istişare etme, imadan kaçınma, kul hakkına riayet etme gibi konulara değinilir. Öğrencilerden, dijital platformlarda bu hususlara dikkat edilmesini sağlayacak öneriler geliştirmeleri beklenir (**D14.1, OB2**). Öğrenciler, ahlaki tutumlardan tercih edilebilir olanları gerekçeleriyle belirler. Bu aşamada örnek olay tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, açık uçlu sorular, eşleştirme soruları ve öğrenme günlüğü kullanılabilir.

TDB.2.4.2

İyilik kavramının anlamı açıklanır, iyilik yapmaya gönüllü olmanın önemi vurgulanır. Öğrencilerin gönüllü olarak yapabilecekleri iyilik örnekleri ele alınır. Öğrenciler, iyiliğe gönüllü olmanın hayatımıza yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları belirler ve belirlediği konular hakkında soru sorar (**E3.8**). İyilik yapmanın adabından bahsedilir. İyilik yaparken karşıımızdaki incitmeme, gösterişten kaçınma, karşılık beklememe gibi konular üzerinde durulur. İyiliğin Allah (cc) katında makbul olabilmesi için sadece O'nun rızası gözetilerek yapılması gerektiği vurgulanır. Öğrenciler iyiliğe gönüllü olmanın hayatımıza yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları inceler ve inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar. Öğrencilerin; iyilik yapmanın kendilerini ve çevrelerini olumlu şekilde etkilediğini, toplumsal bağları güçlendirdiğini fark etmeleri sağlanır (**D15.4, D20.3**). Bunun için öğrencilerden iyilik günlüğü hazırlamaları istenebilir. Bunların değerlendirilmesinde yansıtıcı tartışma tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram analizi şeması, boşluk doldurma soruları, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.4.3

Tebliğ ve temsil kavramları açıklanır. Tebliğin sözle yapılan daveti, temsiline ise bu davetin davranış ve tutumlarla somutlaşan yönünü ifade ettiği vurgulanır. Peygamber Efendimiz'in tebliğ metoduna değinilir. İnsanları Allah'ın (cc) yoluna çağırırken hikmetli ve yumuşak bir dil kullandığı ve sabırlı davrandığı vurgulanır. Bu konu Nahl suresi 125. ayet bağlamında ele alınır. Peygamber Efendimiz'in insanlara kaba davranmaması, öfkeyle karşılık vermemesi ve merhametli bir tutum sergilemesi üzerinde durulur.

Onun tebliğ metodunun hikmete, güzel söze, sabra ve iyi örnek olmaya dayandığı açıklanır. Böylece tebliğin aynı zamanda güzel bir temsil sorumluluğu olduğunu öğrencilerin fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte tebliğin anlamı, amacı, gerektirdiği bilgi birikimi ile tebliğde hitap dili, muhatabı tanıma, niyetin doğruluğu ve iletişim adabı gibi konular üzerinde durulur. Öğrencilerden İslam'ı tebliğin süreç ve kurallarını açıklamaları istenir. Öğrenciler, İslam'ı tebliğ için ön hazırlık yapar. Bu aşamada tebliğ edilecek konu belirlenir; muhatabın özellikleri, yaş düzeyi ve içinde bulunduğu durum dikkate alınır; uygun hitap dili ve iletişim biçimi seçilir; niyetin doğruluğu ve kullanılacak ifadelerin nezaket ölçülerine uygunluğu gözden geçirilir. Sonrasında öğrenciler, hazırladıkları içerikleri sınıf içi canlandırma, örnek konuşma ya da diyalog etkinlikleri aracılığıyla usulüne uygun biçimde uygular **(E1.5, SDB2.1, SDB2.2, D14.1, D16.2)**. Bu aşamada drama tekniğinden yararlanılabilir. Uygulama sonrasında öğrenciler, İslam'ı tebliğ süreçlerini değerlendirir. Bu amaçla kontrol listesi hazırlanabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yansıtıcı yazı, tanılayıcı dallanmış ağaç, boşluk doldurma ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden, bir Müslüman'ın sosyal ve dijital ortamlardaki tutumlarında inançlarını ve değerlerini nasıl temsil etmesi gerektiğini yansıtan ağ günlüğü hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.2.4.4

Allah'ın (cc) Ber, Halim, Reşid isimleri tanıtılır. Konuyla ilgili ayet veya hadislerle değinilir. Okuma metinleri verilerek öğrencilerden bu metinlerde geçen Allah'ın (cc) güzel isimlerini tespit etmeleri istenir **(OB1)**. Öğrenciler, bu isimlerin İslam'daki yeri ve önemini öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan araştırır. Ber ismi; ihsan, iyilik, şefkat ve merhamet kavramları çerçevesinde açıklanır. Öğrencilerin Halim ismini, iletişimde nezaketli olmayla ilişkilendirmesi sağlanır **(D14.1)**. Reşid ismi İslam'ı tebliğle ilişkili olarak açıklanır. Bu isimlerin anlamlarını öğrendiklerinde öğrencilerin kendi hayatlarında nasıl davranmaları gerektiğini ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.3)**. Öğrenciler Ber, Halim, Reşid isimlerini anlamlarına ve bağlamlarına göre etiketler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu, eşleştirme soruları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden, okullarında veya çevrelerinde uygulayabilecekleri "İyiliğe Gönüllülük" temalı bir sosyal sorumluluk projesi taslağı oluşturmaları istenebilir.

Öğrenciler, güncel bir iletişim sorununu (siber zorbalık vb.) ele alarak, İslami ahlak ilkelelerine dayalı bir "Dijital İletişim Kuralları Manifestosu" hazırlayabilir.

Destekleme

Öğrencilerden iletişimde dikkat edilmesi gereken temel ahlak kurallarını içeren kartpostal hazırlamaları istenebilir.

İyilik temalı görseller paylaşarak öğrencilerin bunları yorumlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

